

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2012. augusztus XXIII. évf. 8. szám – 390 Ft

LÉGY RÁ MÉLTÓ!

97708656300612008

Kőbe vésve, bronzba öntve

VÁNDORLÓ HONVÉDSÍROK

Az 1849. április elsején megnyílt budapesti Fiumei úti temetőben tartott első – és sokáig egyetlen – ünnepélyes, államként definiálható dísztemetés a honvédséghez köthető: 1849. április 24-ét követően, amikor a honvédsapatok bevonultak Pestre, ott kapta meg a végtisztességet az isaszegi csata áldozatai közül tizenegy, a Rókus-kórházban elhunyt katonája. Sírjuk ma már sajnos nem található meg, mindez azonban nem jelenti azt, hogy a temetőben nem nyugszanak a szabadságharcban elesett hősi halottak.

– Az 1909-ben felavatott Kossuth-mauzóleum tervezésekor vetődött fel először az 1848-as parcellák kialakításának gondolata. A Németvölgyi temető 1963-ban bekövetkezett felszámolásakor ez meg is valósult, bár nem az eredetileg tervezett reprezentatív formában: a Budáról áthelyezett honvédsírok a Kossuth-mauzóleum mellett létrehozott 31/2. számú díszparcellába kerültek. Négy hősi halottat találunk köztük. Hárman eredetileg a Tabáni temetőben nyugodtak, s mindannyian 1849. május 21-én, a Budai vár bevételének napján vesztették életüket: Jezertsek Lukács honvéd, Ghyczy István százados, valamint a zászlóaljja élén elesett, morvaországi születésű, de olasz származású Alois Burdina von Löwenkampff őrnagy. A negyedik sír, Schittenhelm Ede honvédtüzérezé közterületről, a Rózsadombról került a jelenlegi helyére. Ő még május 8-án, a Buda ostromát megelőző harcokban esett el. A lövészgolyó 1904-ben a Bimbó út és az Alvinci út találkozásánál állíttatta fel sírját, melyet aztán az 1970-es években áthelyeztek a Kerepesi úti (Fiumei úti) temetőbe – jegyzi meg Tóth Vilmos történész.

A vár bevétele után egy nappal, 1849. május 22-én több mint háromszáz ostromlót temettek a budai oldalon 1796 óta működő Tabáni sírkertbe. A szabadságharc leverését követő évtizedekben számos egykori honvéd temetkezett a Tabánba, nem véletlenül nevezte tehát a köznyelv ezt a sírkertet honvédtemetőnek. Időközben viszont az 1849. május 22-én létrehozott honvédsírok java része tönkrement, a köveken a nevek olvashatatlaná váltak, vagyis már nem lehetett azonosítani az ott nyugvó katonát. Végül 168 névtelenül vált hősi halottat exhumáltak, s temettek egy közös sírhelyre, ami főleg az ország honvédegyletei állíttattak obeliszket. A Gerenday-műhelyben, 1877-ben készült alkotást a következő felirat díszíti: „Itt nyugszanak az 1849-ik évi május 21-én a Budavár bevételénél elesett vitéz honvédek porai, áldás emlékükre.” A honvédemlékmű kerítésén pedig az volt olvasható, hogy „a főváros hatósága e sírok örök fenntartását e helyen, 1887-ben közgyűlési határozattal magára vállalta”. A közös sír végül mégis költözni kényszerült: 1939-ben minden tiltakozás ellenére áthelyezték azt a Németvölgyi temetőbe.

Az obeliszk és a közös sír az 1885-ben megnyílt Németvölgyi temető kiemelt helyére került. Mellette, a 14/4. számú parcellában kaptak helyet a név szerint azonosítható honvédsírok, szám szerint 95, melyek többségét a Tabáni és a Vízivárosi temetőből hozták át.

1963-ban aztán a Németvölgyi temetőt is felszámolták, annak egy részét parkká alakították. Ott az egykori sírkert gesztenyesora mellett – innen a Gesztenyés kert elnevezés – egyetlen mementó emlékeztet a terület korábbi funkciójára: a honvédemlékmű, amely ugyanott áll, ahol 1939-ben helyet kapott.

– A Németvölgyi temető felszámolásakor fogadta be a Kerepesi úti temető egyik parcellája az 1848/49-es honvédsírokat, velük együtt pedig néhány, a 19. század derekán meghalt császári tiszt sírját; utóbbiak a Vízivárosi katonai temetőből származnak. Köztük van az 1862-ben elhunyt Eisler Ferenc altábornagy sírköve, valamint Mederer József őrnagyé, aki a Solferinónál szerzett sebesülésébe halt bele Budán, még a csata évében, 1859-ben. Az 1848-as parcellában természetesen a honvédsírok vannak többségben. Közülük néhány szintén a Vízivárosi katonai temetőből származik. Ezek sorába tartozik például Szász Mihály őrnagy sírköve, aki Pest város térparancsnoka is volt a szabadságharc idején, vagy a lengyel légióban szolgált Zulawsky Simon századosé. Vargay Mihály százados másodlagosan felhasznált sírkő alatt nyugszik, akárcsak Stroh Mayer Károly százados; az ő neve felett apró domborművet fedezhetünk fel, amely szarkofágon fekvő angyalt ábrázol, kezében lefelé fordított fátylával. Főlötte jól látható a sírkő eredeti, gót betűs feliratának részlete – mondja a történész.

Fotó: Rácz Tünde

26
 EGY LÉGTÉRSÉRTŐ
 REPÜLŐGÉP FÖLDRE
 KÉNYSZERÍTÉSE TÖBB
 TUCAT KATONA
 ÖSSZEHANGOLT
 EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK
 AZ EREDMÉNYE. EZT
 MUTATJA BE A ZRÍNYI
 MÉDIA KATONAI
 FILMSTÚDIÓJÁNAK
 IZGALMAS RÖVIDFILMJE.

32 A képzési struktúra átalakítása és egy új campus létrehozása: hazánk legfiatalabb egyetemén komolyak a tervek.

36 Hajmáskéren a CSI-sorozatok helyszínélőinek katonai ismeretruhába bújít megfelelői ismerkedtek a szakmával.

40 Jó memória és térérzék is szükséges a tűzszerészrobotok kezeléséhez, melyek használatát bűjt megfélemlen a hadszíntéren.

**A MAGYAR HONVÉD
 MAGAZIN KÖVETKEZŐ
 SZÁMA 2012.
 SZEPTEMBER 14-ÉN
 JELENIK MEG.**

52 Jazz, magyar katonadal, egyházzene. A légiőr zenekara e három stílust egyaránt magas színvonalon játssza.

Vándorló honvédsírok 3
 HADERŐ
 Korszakos változások 6
 Légy rá méltó! 11

NAGYVILÁG
 Missziós hírek 14

SEREGSZEMLE
 A honvédség kapuja 16
 Ugrózóna, dobózóna 18
 Önkéntes alapon 20
 Júliusban történt 22
 Hőségridiasztás 26
 Időjárás-jelentők 29
 A haza szolgálatában 32
 CSI Hajmáskér 36

HADITECHNIKA
 Andros F6A: Több mint testőr 40

HÁTORSZÁG
 Frontkórház 44
 Lélekgondozók 48
 Katonás ritmusban 52
 Hadinapló 55
 Üzenet a Don-kanyarból 58
 Hiánypótlás 60
 Közérdekű 62

**A Honvédelmi
 Minisztérium magazinja
 XXIII. évfolyam 2012.
 8. szám**
 Kiadja a Zrínyi Média
 HM Kommunikációs Kft.
Felelős kiadó:
 DR. BOZSONYI KÁROLY ügyvezető
Nyomtatás:
 HM Törképzéstechnikai Közhatalmi
 Nonprofit Kft.
Felelős vezető:
 NÉMETH LÁSZLÓ ügyvezető
Szerkesztőség: 1087 Budapest,
 Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,
 HM: 27-913 fax: 459-5351
 E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:
 TÖRÖS ISTVÁN
Főszerkesztő-helyettes:
 SZABÓ BÉLA
Olvasószerkesztő:
 M. TÓTH GYÖRGY
Lapszerkesztők:
 TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ
Fotóriporterek:
 DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR,
 KRASZNAI-NEHREBECKY MÁRIA, RÁCZ
 TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ
Tervezőszerkesztő:
 GRÓF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT
 FEITH LÁSZLÓ SZERKESZTETTE
Borítók: Dévényi Veronika
 és Kozma Gábor őrnagy

ISSN: 0865-6932
 Lapunk az Európai Katonai Sajtó-
 szövetség (European Military Press
 Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletága (1008 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-elfozetes@posta.hu, faxon: 303-3440.
További információ:
 06-80-444-444

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM ÉS A MAGYAR HONVÉDSÉG ELMÚLT KÉT ÉVÉNEK ÉRTÉKELÉSE NEM KÖNNYŰ FELADAT, HISZEN A TÁRCAVEZETÉS IRÁNYÍTÁSÁVAL KOMOLY VÁLTOZÁSOK MENTEK VÉGBE A HONVÉDELEM SZÁMOS TERÜLETÉN. A MAGYAR HONVÉD OLVASÓI SZÁMÁRA HENDE CSABA HONVÉDELMI MINISZTER ÖSSZEGZI AZ ELÉRT EREDMÉNYEKET.

KORSZAKOS VÁLTOZÁSOK

A világ összes hadserege folyamatosan készíti a külső és belső körülmények változásaiból adódó, újszerű feladataira. Az elmúlt két esztendőben melyek voltak a Magyar Honvédség jövőbeni szerepét meghatározó intézkedések, változások?

– A legfontosabb az önkéntes tartalékos rendszer felállítására, amely az azonnali problémák megoldása mellett hosszú távon is fontos képességnövekedést jelent. Lényeges a képzési rendszerünk átalakítása is. Az Altitzi Akadémia és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létrejötte korszakos vál-

tozás, ami egyben kifejezi annak az új közszolgálati életpályamodellnek a lényegét, amelyet a belügyi és a közigazgatási tárcaikkal közösen kívánunk kialakítani. Nagyon lényeges volt a képességvesztés megállítás, illetve bizonyos képességeknek a további biztosítása, ami ilyen értelemben képességnövelés. A Gripen-szerződés módosítása újabb tíz évre biztosítja számunkra – fenntartható és finanszírozható módon – a harcászati repülőképeséget. Nagyon fontos a harmadik háromdimenziós radar helyének megtalálása, amely már tíz éve elhúzódott, de még inkább stratégiai je-

lentőségű az a forrásprognózis, amit a kormány idén februárban fogadott el, és ami a honvédelmi költségvetés további csökkentésének szab gátat, illetve meghatározza a későbbi fokozatos növekedés pályáját is. A chicagói NATO-csúcsértekezleten az amerikai védelmi miniszter pontosan ezt ajánlotta a tagállamok védelmi miniszterinek a figyelmébe: a válság ellenére próbálják meg elérni, hogy ne következzen be a védelmi költségvetések további csökkentése. Mi ezt sajnos viszonylag alacsony szinten, de biztosítottuk, egyben megteremtettük tervezésünk alapjait is azzal, hogy

Magyar helikoptervezetők készítik fel afgán kollégáikat a Magyar Honvédségben is rendszeresített harci helikopter vezetésére.

a kormány egy tíz évre előre látható, jogilag garantált forrásnövekedést határozott meg a Honvédelmi Minisztérium számára.

A honvédelem jogi alapjainak újjáépítése ugyancsak korszakos jelentőségű: közel 400 jogforrást alkotunk meg az elmúlt időszakban, ebben benne van az új alaptörvény, amelynek számos rendelkezése a minisztérium szakmai kidolgozó munkáját dicséri. Nagyon fontos az új honvédelmi törvény és a hozzá kapcsolódó törvények, például az adatyilvántartásról szóló törvény, valamint nagyon fontos lesz a katonák jogállásáról szóló, idén ősszel beterjesztendő törvény is. Az alkotmányos szabályozás átalakulásával párhuzamosan nagymértékben megújult a védelmi igazgatás rendszere is. Összevontuk a katonai biztonsági és felderítő hivatalokat, s erről már rövid távon is beigazolódott, hogy hasznos lépés volt. Fontos a vezetői struktúrákban végrehajtott át-

Azonos feladatok, azonos harceljárások: amerikai–magyar közös hadgyakorlat.

a háttérintézmények szintjén –, addig mostanra ez az arány jelentősen javult: 92 százalék van a vezetettek között és csupán 8 százalék a vezető. Elmondható tehát, hogy két év alatt több pozitív változás történt, mint előtte hosszú évekig. És ami a legfontosabb, hogy mindeközben a Magyar Honvédség katonái kiemelkedően helyálltak a hazai feladatokban és az országhatárainkon kívül végzett tevékenységük során egyaránt.

– Ha szerény mértékben is, de 10 éves távlatban emelkedik a honvédelemre szánt összeg. A költségvetés milyen utakat, milyen beszerzési lehetőségeket biztosít a Magyar Honvédség számára?

– 2016-tól fog majd növekedni a GDP 0,1 százalékos mértékével a honvédelmi költségvetés. Az még odább van, addig jelentős fejlesztési forrásokkal nem számolhatunk, a közeljövő fejlesztéseivel azon-

A „különlegesek” és a szállítóhelikopterek vezetőinek együttműködése éjszaka is biztosított.

ban külön forrásokra, úgynevezett projektfinanszírozásra van szükségünk a központi költségvetésből, ellenkező esetben nem lesznek megvalósíthatók. Ilyen például a nemzeti helikopterképesség fenntartása, illetve fejlesztése. Az új életpályamodell bevezetéséhez is jelentős többletforrás szükséges, amelyet szintén többletfinanszírozásként, a közszolgálat más szereplőivel együtt szeretnénk majd megkapni.

– Egyre több dicsőretet kap a Magyar Honvédség a missziós tevékenységével kapcsolatban, legyen szó Afganisztánról vagy éppen Koszovóról.

– Nemzeti érdek hazánk NATO-tagsága, ezért készek vagyunk részt vállalni a közös NATO-feladatokból is. Magyarország megbízható szövetséges, közel hat-száz katonával veszünk részt vállalni a közös NATO-feladatokból is. Magyarország megbízható szövetséges, közel hat-száz katonával veszünk részt vállalni a közös NATO-feladatokból is. Magyarország megbízható szövetséges, közel hat-száz katonával veszünk részt vállalni a közös NATO-feladatokból is.

nek 2010 óta. Sokféle haszna és értelme van tehát a missziós tevékenységnek. Emellett békeidőben a katonai hivatás csúcsa a missziókban való részvétel. Ezt kell megértetnünk és elfogadtatnunk a közvéleménnyel is, amely a szükséges információk hiányában sokszor megkérdőjelezi a Magyar Honvédség missziós tevékenységének értelmét, a nemzeti érdekek szempontjából mért hasznosságát.

– A NATO-csúcstalálkozón tett felajánlásunk értelmében részt vállaltunk a Baltikum légtérének védelmében is. Az újszerű feladat milyen erőforrásokat igényel majd a minisztériumtól, és milyen hozadéka lehetnek részvételünknek egy ilyen NATO-akcióban?

– A felajánlás előzménye, hogy a balti államok nem rendelkeznek saját légtérvédelemmel, így azt a NATO – 2016-tól immár Magyarország részvételével – biztosítja számukra. A vállalás legfontosabb hozadéka hazánk számára az, hogy pilótáink olyan körülmények között repülhetnek, amelyre idehaza nincs lehetőség, miközben egy igen magas presztízsű, nagyra értékelt hozzájárulást tudnak tenni a NATO közös védelmi feladatainak ellátásához. A Gripenek üzemeltetése terén is fontos tapasztalatokra fogunk szert tenni, jelentős kiképzési lehetőségeket is magában rejt ez a négy hónapos időszak. Erőforrások te-

A magyar JAS-39-es Gripenek 2016-tól nem csak a Tisza, de a Baltikum felett is járőröznek.

kintetében azt lehet mondani, hogy a három balti ország – Lettország, Litvánia és Észtország –, valamint a feladatra jelentkező NATO-tagállamok között oszlik meg a feladat költsége. 2015-től tovább növeleik majd az úgynevezett befogadó nemzeti támogatást a baltiak, amelyet elsősorban a repülőgépek üzemanyag-költségeire és kitélepült katonáink ellátására használunk majd fel. Természetesen mindez költségeket jelent majd Magyarország számára is, ennek pontos összegéről azonban felesleges volna még találgatásokba bocsátkozni.

– Az ön nyilvános szereplései közül kiemelkednek a magyar hadtörténelem je-

A Ludovika Fesztivál a tisztképzés tradícióinak felelevenítése.

ban élő magyar is támogatott – a trianoni békeszerződés Magyarországgal szembeni méltánytalanságára szeretnék volna felhívni a figyelmet, ezért volt a gépük neve is „Justice for Hungary” (Igazságot Magyarországnak!). Nagy megtiszteltetés volt, hogy engem kértek fel az idei ünnepség szónokának. Nagy volt az érdeklődés a helyi és környékbeli önkormányzatok részéről, az Endresz György nevet viselő felcsúti általános iskola diákjai, pedagógusai mellett a magyar repülősport és repülős élet képviselői is nagy számban megjelentek; például Besenyey Péter műrepülő világbajnok, valamint Farkas Bertalan úrhajós, aki maga is vadászpilótaként kezdte karrierjét. Nagyon felemelő ünnepség volt.

– Augustus 20-án, a Kossuth téren már a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen végzett katonatisztek tesznek esküit. Az ő életpályájuk a humánstratégiai elképzelések segítségével hogyan alakulhat majd?

– 2021-ig szóló, és a kormány személyzeti stratégiájának a részét képező humánstratégiát fogadtunk el tavaly júliusban. Ennek legfontosabb célja, hogy a katonák számára átláthatóbb, kiszámíthatóbb, objektív értékelésen alapuló életpályát kínáljon, amely az egyéni ambíciókat és célkitűzéseket is figyelembe véve biztosítja a katonai szervezetek számára legmegfelelőbb személyek megtalálását az egyes beosztásokra. Az életpályamodellnek köszönhetően a katona előtt egész pályafutása során világossá válnak a szervezeti elvárások, és az, hogy a követelményeknek való megfelelés függvényében milyen lehetőségek nyílnak meg előtte. A katonai szolgálat sajátos közszolgálat, amelynek egyik lényeges eleme a más közszolgálati életpályákra történő átlépés lehetősége. Ez azt jelenti, hogy ha a katonának a pályafutása során ki kell válnia a Magyar Honvédség állomá-

Főhajítás az óceánrepülő emlékművénél.

lentos eseményeire, hőseire, halottaira történő megemlékezések, ezzel egy régi adósságot törleszt a tárcá. Mennyire lehet bepotolni azokat az elvesztett éveket, amikor a honvédelem vezetése hivatalból nem foglalkozott ezzel?

– Úgy gondolom, meg kell tennünk mindent, ami tőlünk telik ezen a téren. Meggyőződésem, hogy hősi halottaink emlékének ápolása személyes és nemzeti kötelességünk is. Ennek jegyében hoztuk létre például a múlt év végén, sok tízezer korabeli veszteségi katonát feldolgozásával, a hadisír.hu című honlapot, ahol nagyon sokan megkereshetik a saját felmenőiket, hozzártartozóikat, akik a második világháború viharában vesztették az életüket.

– Az óceánrepülés évfordulóján mondott beszédében ön kiemelte a bátor pilóták ka-

tonairepülő-múltját is. Eddig ez a tény nem volt közismert.

– Két óceánrepülőnk, Endresz György és Magyar Sándor 1931 júliusában mintegy 25 óra alatt jutottak el Kanadából Bicskőig, több világrekordot is felállítva. Először is, a legmesszebbre jutottak Amerika partjaitól indulva az európai szárazföld belseje felé, s majd nem eljutottak Budapestig, de üzemanyag-probléma miatt Bicskénél le kellett tenniük a gépet. A másik világrekord, hogy időben rendkívül gyorsan értek át: az átlagssebesség 230 km/óra volt, tehát kb. 5800 kilométert tettek meg 25 óra alatt, s maga idejében ez is rendkívüli teljesítménynek számított. Mindezt két olyan pilóta tette meg, akik az első világháborút katonaként, pilótaként harcolták végig. Repülésükkel – amelyet nagyon sok Ameriká-

nyából, akkor az aktív szolgálatát követően a közszolgálat más területén egy második karriert kezdhet meg. Többek között az erre történő felkészítés céljából alapította meg az Országgyűlés a Nemzeti Közszolgálati Egyetemet. Nagyon fontos – az integráldott karok és intézmények profilját is figyelembe véve – az az átképzési potenciál, amit ez az új egyetem jelent a honvédtiszti hivatásból, szolgálatból kiválók számára. Könnyen elképzelhető persze az is, hogy a versenyszférában helyezkedik el a katonai pályán további előmeneteli lehetőséggel már nem bíró katoná. Ezek olyan új lehetőségek, amelyek korábban nem álltak a katonák rendelkezésére. Természetesen nem egyszerűen elvi lehetőséget kell biztosítanunk a közszolgálat más területére történő át lépésre, hanem garanciát kell adni arra, hogy az átképzést, továbbképzést vállaló katoná végül ténylegesen be is kerüljön egy másik közszolgálati állásba. Ez a garanciarendszer a feltétele annak, hogy a katonák képzettsége, tudása a hadseregéből történő kiválást követően valóban hasznosul a nemzet egészére számára.

– Július elseje óta ön a Nemzeti Közszolgálati Egyetem fenntartói testületének az ügyvivője...

– A három fenntartó miniszter félevenként váltja egymást. Az előttünk álló fél év prioritásai között mindhárom kar tekintetében új alap- és mesterképzési szakok, doktori képzés alapítása, létesítése, fejlesztése és összehangolása lesz napirenden. Mindhárom kar valamennyi alapszakán 2013-tól felmerő rendszerben megkezdődik az egységes egyetemi képzési modul oktatása; a közös egyetemi képzés kialakítja az egységes közszolgálati attitűdöt, erősíti a közszolgálat különböző területein szolgálók közötti együttműködést, megalapozza és segíti a három hivatásrend, a katonai, a rendvédelmi és a közigazgatási hivatásrendek közötti mobilizációt és átjárhatóságot. A közszolgálati egyetem stratégiai célkitűzése, hogy versenyképes szakmai tudást biztosítson; hogy a nemzeti, az európai és a szövetségi értékek iránt elkötelezett köz- igazgatási, rendészeti, honvédelmi és nemzetbiztonsági értelmiség neveléséhez járuljon hozzá. Már a mi ügyvivői időszakunkban, tehát az elmúlt hetekben fogadtuk el a fenntartói testület a 2012–2015. évre szóló intézményfejlesztési tervet. Ez egy rugalmas, évente felülvizsgálandó, a feladatok, a felelősöket, a határidőket tartalmazó fejlesztési elgondolás. Fő feladataink egyike a Ludovika beruházási projektjének figyelemmel kísérése. Havonta kapunk tájéko-

A hősök folyosóján a leendő ludovikások megismerkedhetnek elődeik emlékezetes tetteivel.

tatást mindenről dr. Fűrjes Balázs kormánybiztostól és csapatától. A jóváhagyott beruházási program szerint a Ludovika épületében és a hozzá tartozó hatalmas parkban alakítják majd ki többek között az uszodát, a lóteret és a lovas sportlétesítményeket is.

A honvédtisztképzés marad a jelenlegi helyén, a Hungária körúton, hiszen ennél ideálisabb helyet elgondolni sem tudunk. Természetesen a Ludovika épületében újratemertjük azokat a közösségi tereket, a hősök folyosójától a kápolnáig, amelyek emlékeztetik majd a hallgatókat és az oktatókat arra, hogy valójában hol is vannak, mi az a szellemiség, amit a „Hazáért mindhalálig!” esküvel a Ludovika mindig is jelentett, és amit jelenlegie kell a jövőben is. Úgy is mondhatnánk, hogy amíg régen csak a honvédtisztek voltak ludovikások, addig a jövőben mindenki ludovikás lesz; a rendőrtiszttől a vidéki jegyzőig valamennyien, így ugyanazokat az elveket – a közösség, a nemzet, a haza önfelelő szolgálattal megtestesítő elveket és felfogást – fogják képviselni munkájukban.

– Polyamasosan érkeznek hírek az önkéntes tartalékos rendszer újabb és újabb szerződés kötéseiről. A fiatalokat érintő KatonaSuli programmal, illetve a Magyar Honvédség újszerű megjelenésével a különböző fesztiválokon megteremthető-e a Magyar Honvédség utánpótlása, hátszaga?

– Meggyőződésem, hogy igen. Az önkéntes tartalékos rendszerben már több mint háromezren vesznek részt, ebből több mint ezer műveleti tartalékos, tehát reális az a vállalás, hogy 2014-re az Országgyűlés által meghatározott nyolcez-

res tartalékos állomány keretszámát fel- töltjük. Nyártól a toborzásban kiemelt célcsoportot jelentenek a felsőoktatási intézmények hallgatói. A különböző nyári fesztiválokon is ezért jelentünk meg toborzó munkatársainkkal – a VOLT fesztiválon közel ezer főt, az EFOTT fesztiválon több száz főt sikerült tájékoztatnunk az önkéntes tartalékos rendszerről. Az Altiszi Akadémia bázisán e hónap végétől negyvenhat egyetemista, korábban katonai szolgálattal nem teljesített fiatal önkéntes művelti tartalékos alapkiképzése is megtörténik. Debrecenben megkezdte a működését az első katonai középiskola azzal a nem titkolt célkitűzéssel, hogy ha nem is lesz minden hallgatóból hivatásos katoná, a rendet, fegyelmet, a hazaszeretetet, a bajtársiasságot egész életére magába szívó derék, jó magyar ember legyen mindengyikből, aki érti és képviseli majd a társadalomban a honvédelem ügyét.

A KatonaSuli program részeként 29 középiskolában folyik az oktatás és országosan mintegy ezer diák tanulja a katonai alapismereteket tantárgyat. A mögöttünk hagyott tanévben száznegyvennyolc fő jelentkezett középszintű érettségire, tavaly százöt diák érettségizett a tárgyból, tehát láthatóan van növekedés. Az emelt szintű érettség plusz 5 pontot jelent a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre jelentkező fiatalok esetében. A felsőoktatásban is lehet honvédelmi alapismereteket kurzust hallgatni, félévente átlagosan és országosan hatszáz-hétszáz egyetemista vesz fel ezt a tárgyat. Bevezetése óta több mint ötezer diák szerzett ismereteket a Magyar Honvédségről és a katonai tevékenységekről.

A HONVÉDTISZTTÉ VÁLÁS MEGHATÁROZÓ PILLANATA A TISZTAVATÁSI CEREMÓNIA, AMELYRE IDÉN ISMÉT A KOSSUTH TÉREN KERÜL SOR.

LÉGY RÁ MÉLTÓ!

Korszakok, helyszínek, ceremóniák

A bécsújhelyi Mária Terézia Akadémiával 1897-ben egyenrangúvá vált Ludovika 1901-ben tartotta első tisztavatását a legmagasabb méltóságok jelenlétében, a Vérmezőn: a kezdetekben augusztus 20-án, Szent István napján, majd az első világháború előtti években augusztus 18-án, Ferenc József születésnapján.

1914–1918 között a tisztavatásra a külsőségek mellőzésével a Ludovika udvarán került sor, az ifjú tisztek pedig szintén azonnal indultak a frontra.

A két nagy világháborús között ismét társadalmi eseményé vált a tisztavatás, a kormányzó is csaknem valamennyin részt vett. A második világháborúba történt

belépésünket követően azonban újra szegényedett a koreográfia: volt, amikor a bombázások miatt zárt körben, „lopva”, este hatkor avatták az ifjú tiszteket, mindenféle reprezentáció nélkül.

Az újabb vesztes háborút követően – 1947-ig – Magyarországon nem folyhatott intézményesített tisztképzés, az csak 1948-ban indulhatott be újra. Az egyetlen központi képzési bázis (a Ludovika) helyett létrehozott fegyvernemi tiszti iskolák helyi avatási ceremóniái újra nyilvánossá váltak – igaz, csak a hozzátartozók számára.

A tisztképzés többszöri átszervezését követően aztán az Egyesített Tiszti Iskola udvarán avatták a leendő parancsno-

kokat, akik 1964-től már a katonai mellett polgári diplomát is kaptak.

Az 1967-ben létrehozott három katonai főiskola (parancsnoki, műszaki, repülő) végzőseit két évig az intézményekben avatták: az első nagyszabású, országos nyilvánosságú, a párt- és állami vezetők jelenlétében megtartott ceremóniára a Kossuth téren, 1969. augusztus 20-án került sor.

A tisztavatáson először 1986-ban jelentek meg a történelmi zászlók, 1989-ben pedig – a társadalmi változásokhoz igazodva – megváltozott a fogadalom szövege is.

1996-ban fordult elő utoljára, hogy a három katonai főiskola végzősei tettek

fogadalmat a Kossuth téren, ezt követően már az összevonásukból létrehozott Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem tisztjelöltjeit avatták az „ország főterén”.

1998-ban már a Szent Korona másolata előtt tettek fogadalmat a végzősök, s ebben az évben avatták fel az első, katonai tanintézményekben végzett hölgyeket is.

2000-ben jelent meg először a történelmi zászlók sorában az 1956-os forradalom és szabadságharc szimbólumává vált „lyukas zászló”.

2007-ben, harminchét esztendő után először, nem a Kossuth téren, hanem a Hősök téren avatták az ifjú tiszteket. Ugyancsak ebben az évben először, a végzősök – tisztelegve a hősi halottak előtt – az avatási ceremónia után koszorút helyeztek el a hősök emlékkövénél.

2008–2009-ben nem volt ott a téren a

Tisztavatás a Kossuth téren, 1976-ban.

Szent Korona másolata, amelynek vizsztatértével együtt (2010-ben) debütált az új hallgatói díszegyenruha.

2011 újabb mérföldkő volt a tisztavatások történetében: ekkor elevenítették fel először az Osztrák–Magyar Monarchia idejéből származó szokást, a kardlengetést, amellyel a végzősök az avatásuk felett érzett örömeiket fejezték ki.

Idén, öt év után, az ifjú tisztek avatására újra a Kossuth téren kerül sor, az ország nyilvánossága, a rokonok, a barátok, illetve a legmagasabb jogi méltóságok jelenlétében. Ebben az évben először, a tisztavatási ceremóniát összekötik Magyarország lobogójának a nemzeti ünnep alkalmából történő felvonásával is. A hetvenhat végzős a Ludovika Zászlóalj másod- és harmadévfolyamos hallgatóinak jelenlétében tesz tiszti esküt.

EGY, A HETVENHATBÓL

A családi tradíciók miatt – apai és anyai ágon is nemzedékre visszamenőben sokan választották a rendőri vagy a katonatiszti pályát – Bodor Balázsnak egyenes útja vezetett a „fegyveresek” közé. Amiért végül is a hadsereget választotta, az az a kihívás, amelynek során – ahogy fogalmazott –, a „nulla kilométeres” civilből elhivatott, professzionális tudású katonát lehet nevelni, mégpedig olyan katonát, aki misszióban, a művelési területeken is megállja a helyét. Nem titkolja azt sem, hogy döntésében őt is nagyban befolyásolta ez a lehetőség: megszerzett tudását természetesen szeretné „éles” körülmények között is kamatoztatni. S hogy miért pont a lövészs szakmát választotta? Mint minden más kérdésre, erre is határozott válasza van. – Sokáig ingadoztam a felderítő- és a lövészs szak között. Sajnos az ejtőernyős orvosi vizsgálaton akadtak problémáim, ugyanakkor más érvek is a döntésem mellett szóltak. Az egyetemi évek számtalan csapatgyakorlata során szerzett benyomásaim azt mutatták, hogy a mélységi felderítők a roppant nagy igénybevétel miatt (ejtőernyőzés, alpin-kiképzés, hóban-fagyban végrehajtott gyakorlatok stb.) a legalsó szinten viszonylag hamar szembe találják magukat a különböző egészségi problémákkal, jómagam viszont hosszabb távra tervezem a „csapatéletet”. Ezért is döntöttem a lövészs szak mellett. No meg másért is – derül ki későbbi, halvány fél mosollyal kísért szavaiból. – Az összhaderőnemi szemlélet alapján „minden hozzánk tartozik”, vagyis minden más szakmához is kell valamennyire értenünk, de a vezetés a mi kezünkben van.

Amikor arról kérdezem, hogy egyetemet végzett, frissen avatott hadnagyként milyen érzésekkel készül az első találkozásra leendő szakaszával, a több éves szerződéses katonaművelés és számtalan missziós tapasztalattal rendelkező katonákkal, kapásból válaszol. – Egy fiatal tisztnak támaszkodnia kell több éves tapasztalattal rendelkező beosztottjaira, el kell lesnie a gyakorlati fogásokat, egy már meglévő rendszerbe kell beilleszkednie, majd az „összezsizsolódás” időszakát követően, megszerzett katonai vezetői és szakmai tapasztalataival már ő is hozzájárulhat a célok eléréséhez. A parancsnoki tekintélyt – teszi hozzá –, csak megalapozott tudással, szakmai hozzáértéssel lehet kivívni.

Bodor Balázs (leendő) hadnagy, aki a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar összhaderőnemi művelési tanszék lövészs szakirányán diplomázott, tiszti pályafutását az MH 25. Klapka György Lövészdandár 1. zászlóalj, 1. század, 3. szakasparancsnoki beosztásában fogja megkezdeni.

VÉSZHELYZET!

A Magyar Honvédség tüzserészei – afgán kollégáikkal közösen – Pol-e Khomri belvárosában sikeresen eltávolítottak egy mágneses robbanószerkezetet egy tartálykocsiról, amelyben 16 000 liter kerozin volt. Az MH Tartományi Újjáépítési Csoport parancsnoka elmondta: helyi idő szerint 18 óra 30 perckor kapták a riasztást a tartományi rendőrfőnök műveleti helyettesétől. A helyszínrre érkező tüzserészek először a tüzserészt robot segítségével kísérelték meg eltávolítani a robbanószerkezetet, sikertelenül. Ezután – az afgán szakemberekkel egyetértésben – úgy döntöttek, hogy az úgynevezett horogkötél-készlettel próbálkoznak: az egyik afgán tüzserész beakasztotta a horgot az aknába, majd távolról lerántották azt. Ekkor már este 10 óra volt, vagyis több mint három órán keresztül tartott az akció, amellyel a magyar és az afgán tüzserészek több száz ember életét mentették meg.

Szűcs László; fotó: archív

BIZTOS KÉZZEL

Az MH Tartományi Újjáépítési Csoport huszonkét katonája kapott meghívást a német manőverzászlóalj táborába, a félfévente megrendezendő, Lövészalag elnevezésű minősítőre. Az eseményen összesen negyven katonára vett részt; a németek és a magyarok mellett az amerikaiak is képviseltették magukat. A bronz szinthez MP7 géppisztollyal és HK–P8 pisztollyal kellett három, különböző távolságra lévő célra löni, háromféle testhelyzetből. A magyar kontingens katonái sikeresen teljesítették ezt a feladatot, jutalmul pedig egy oklevelet, illetve egy, a társasági egyenruhán viselhető díszszalagot kaptak. Akik még ezek után kedvet éreztek hozzá, harcba szállhattak az M4 gépkarabélyra és Beretta M9 pisztolyra történő minősítés megszerzéséért is.

MH PRT-12

Az ISAF-parancsnokság Kabulban rendezett konferenciát, amelyen a meghívott államok képviselői képet kaptak a jelenlegi afganisztáni helyzetről, valamint a közelgő – 2014-ben esedékes – csapatkivonás utáni tervekről. Az eseményen a Magyar Honvédséget Nyers József ezredes, az MH Nemzeti Támogató Elem parancsnoka és Koller József ezredes, az MH Mi-35 Légi Kiképzést Támogató Csoport parancsnoka képviselte. John R. Allen vezérezredes, az ISAF parancsnoka elmondta: Afganisztánt 2014 után sem hagyják magára. A mentori, tanácsadói tevékenység a kivonulást követően is folytatódik, az átalakított több lépcsőben készül el. A tábornok kiemelte: tanulni kell a múltból, nem ismétlődhetnek meg az Afganisztánnal összefüggésben, az 1980-as években elkövetett hibák.

Honvedelem.hu

AFRIKAI MISSZIÓ

Ugandában megkezdte munkáját az a három magyar katona, akik az elkövetkező fél évben, az EU szomáliai kiképző művelete (EU Training Mission for Somalia – EUTM Somalia) keretében az afrikai uniós erők kötelékében harcoló szomáliai katonák felkészítését segítik. Csatlós Péter hadnagy (MH 86. Szolnok Helikopterbázis), Maczó Tibor zászlós és István Antal főtörzsrőmester (MH Altiszi Akadémia) a francia idegenlégióban szolgáló Denis Bretaudeau alezredes által vezetett bihangai kiképzőtáborban tevékenykedik; ott a szomáliaiakra hat hónapos megterhelő kiképzés vár, amely után az országuk területén tevékenykedő Al-Shabab terrorszervezet ellen vetik be őket.

Kép és szöveg: Cs. P.

BOSZNIAI FEHÉR LOVAG

A bosznia-hercegovinai békefenntartó misszió (EUFOR) műveleti eleme, a Többnemzeti Zászlóalj (Multinational Battalion – MNBN) alárendeltségébe tartozó századok előjárói utasításra a tömegkezelési műveletekkel kapcsolatos ismereteiket frissítették fel, amelynek végzetével az alakulatok – beleértve a magyar műveleti századot is – Tuzlában, a Fehér Lovag elnevezésű gyakorlat keretében adtak számot tudásukról a zászlóalj parancsnokának. Ennek keretében az egészségügyi személyzet végrehajtott egy helikopteres mentést, majd a katonák rendezvénybiztosítási és speciális tömegkezelési eljárásokat végeztek, zárásként pedig sor került egy szimulált helikopterbaleset következményeinek felszámolására.

Hankóczi Gergely őrnagy
Fotó: MH EUFOR-kontingens

MEGNYUGVÁST HOZTAK

Az MH KFOR-kontingens hatodik váltása folytatta jelenlétfenntartó járőrtevékenységét Koszovó északi régiójában. A szerbiai választások incidensek nélkül zajlottak le Koszovóban, de az albánok és a szerbek közötti egyre növekvő feszültség miatt a Mitrovicában, illetve annak környékén élő lakosok megnyugvással és örömmel fogadták a magyar és portugál békefenntartó katonák ismételt feltűnését. A KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj (KFOR Tactical Reserve Manoeuvre Battalion – KTM) két nemzet katonáiból álló állománya a járőrtevékenység során megfigyelőpontokat létesített, valamint gépjárműves járőrözéssel biztosította a nyugodt élet feltételeit.

Kép és szöveg: Tamás Gergő százados

Görgey és Budai II. egy helyen

Az MH Altiszi Akadémián nemrég kezdtek meg az alapkiképzést az önkéntes műveleti tartalékos szolgálatra jelentkeztett lányok és fiúk.

A HONVÉDSÉG KAPUJA

A TISZT- ÉS ALTISZTJELÖLTEK, A SZERZŐDÉSES LEGÉNYSÉGI ÁLLOMÁNY, LEGÚJABBAN PEDIG MÁR AZ ÖNKÉNTES MŰVELETI TARTALÉKOSOK KATONAI ALAPFELKÉSZÍTÉSÉT IS AZ MH ALTISZI AKADÉMIA HAJTJA VÉGRE. NEM VÉLETLENÜL NEVEZIK TEHÁT A MAGYAR HONVÉDSÉG KAPUJÁNAK A SZENTENDRÉN TELEPÜLT ALAKULATOT.

Az MH Altiszi Akadémia (MH AA) az MH Központi Kiképzőbázis, illetve az annak alárendeltségében működő, az alapkiképzéssel foglalkozó Mecséri János Kiképző Osztály jogutódjaként alakult meg, tavaly november 15-én. Az új katonai szervezetbe integrálódott a szintén a szentendrei laktanyában működő MH Kinizsi Pál Tiszt helyettes Szakképző Iskola is: ez a folyamat több lépcsőben zajlott, s a tanév végeztével, 2012. július 31-én fejeződött be. Az átalakítás eredményeként (augusztus elsejétől) az akadémia két meghatározó szervezeti eleme a Mecséri János Kiképző Osztály és a Kinizsi Pál Altiszi Oktatási Osztály lett.

Az új szervezet tehát az MH Altiszi Akadémia nevet viseli, mindez ugyanakkor korántsem jelenti azt, hogy Szentendrén kizárólag altisztek képzése, ki-

képzése zajlana; tevékenységük ennél sokkal szélesebb spektrumot fed le.

– A mi feladatunk egyrészt a tiszt- és altisztjelöltek, a szerződéses legénységi állomány, illetve az önkéntes műveleti tartalékosok katonai alapkiképzése, másrészt az altisztek iskolarendszerű szakképzése, tanfolyamrendszerű képzése, továbbképzése. A katonai végzettséggel nem rendelkező tisztek és altisztek, beosztásba kerülésük előtt, szintén nálunk esnek át a katonai alapkiképzésen, amely jelenleg egy rövidfitt, hathetes elfoglaltságot jelent, ám jövőre már nekik is ugyanazt a 14 hetes alapkiképzést kell teljesíteniük, mint a korábban felsorolt állománykategóriáknak – jegyzi meg Hor-

váth Gábor dandártábornok, aki április elsején vette át az MH Altiszi Akadémia irányítását Mikusi Zsolt ezredestől, megbízott parancsnoktól.

A fiatal, ám jogelődjei révén komoly múlttal rendelkező MH Altiszi Akadémia életében az elmúlt néhány hónap

Horváth Gábor 1982-ben, az egri katonai kollégium elvégzése után, a Kosuth Lajos Katonai Főiskola gépesített lövész szakán folytatta tanulmányait; kiváló eredménnyel végzett, 1986-ban avatták főhadnaggyá. A szakasparancsnoktól a dandárszintű vezetőiig bezárólag végigjárta fegyvernemének parancsnoki beosztásait. Közben elvégezte a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát, ahol egy ideig oktatóként is tevékenykedett. Tagja volt a NATO-csatlakozást előkészítő euro-atlanti integrációs munkacsoportnak, majd az 1990-es évek végén Franciaországban elvégezte az Összhaderőnemi Védelmi Kollégiumot. Hazatérése után a vezérkari főnök személyes hadműveleti tisztje, később személyi titkára lett. Három év tati szolgálat után (ahol a gépesített lövészdandár törzsfőnöki beosztását látta el) Brüsszelben folytatta pályafutását, mint a Magyar Honvédség katonai képviselőjének európai uniós helyettese. 2006-ban a NATO részéről az Európai Unió mellé delegált összekötő iroda vezetőjévé választották. Másfél év múlva visszatért Magyarországra, s az akkori vezérkari főnök személyi titkára lett. Újabb másfél év elteltével aztán ismét Brüsszelbe vezetett az útja: az Európai Unió katonai törzsének koncepció- és katonai képességfejlesztési igazgatói posztját bízták rá. E beosztásból tért haza az MH Altiszi Akadémia élére, 1991-ben lett százados, 1997-ben őrnagy, 2000-ben alezredes, 2003-ban ezredes. Dandártábornokká 2008-ban nevezték ki.

során számos jelentős esemény történt. Ezek sorából kiemelkedik a nem hagyományos módon előállított és alkalmazott robbanóeszközök (C-IED) elleni tevékenységre felkészítő „Képezd a kiképzőt!” (Train the Trainer – T3) tanfolyam NATO-akkreditációja, amely az MH AA, illetve a jogelőd MH Központi Kiképzőbázis 2008-ban megkezdett munkájának az eredménye.

– Nagyon frekvenciát területről van szó, hiszen ez a szakmai ismeret ma már nélkülözhetetlen feltétele a műveleti területeken történő tevékenységnek. Afganisztánban például a C-IED-k jelennek az egyik legnagyobb veszélyt katonáinkra, e robbanóeszközöket illetően tehát naprakésznek kell lennünk. Büszke vagyok a NATO-akkreditáció megszerzésére, de ez elsősorban inkább az elődöme érdeme. Megteremtették a szervezeti alapokat, nagyon jó, nemzetközileg is elismert szakembergárdát alakítottak ki. A napokban is érkezett egy levél Olaszországból, melyben egy, a C-IED T3 tanfolyamot nálunk elvégzett tiszt érdeklődik a következő kurzus időpontjáról, mert szeretné parancsnok-

kának azt javasolni, hogy a kollégáit is ide iskolázzák be. Ez munkánk igazi ismerése – mutat rá Horváth Gábor dandártábornok.

A C-IED „Képezd a kiképzőt!” tanfolyamon – mint ahogy azt a neve is mutatja – azok vehetnek részt, akik a későbbiekben a hadszíntérré induló katonákat készítik fel a nem hagyományos módon előállított és alkalmazott robbanóeszközök elleni védekezésre. Az MH Altiszi Akadémia évente 4–6 ilyen kurzust szervez, a kiképzőgárdát tizenkét, jól felkészült, a műveleti területen többször megfordult katoná alkotta.

– Jelenleg sincsenek itt teljes létszámú: a csapatból két altisztünk teljesít szolgálatot műveleti területen, további két altiszt és egy főtiszt pedig most készül fel missziós feladataira. A folyamatos külszolgálat eredményeként a legfrissebb információkat, tapasztalatokat be tudják építeni a tananyagba, emellett persze részt vesznek a NATO által ebben a tárgykörben szervezett konferenciákon, képzéseken is – mondja a tábornok.

A magas színvonalról tehát a tapasztalt általános katonai kiképzők mellett az

MH AA szakmailag elismert speciális kiképzői is gondoskodnak. Szintén ezek sorába tartoznak még például a katonai testnevelési és közelharc részleg vagy a terepvezető kiképző részleg tagjai, akik a kiképzés támogatásán túl Magyar Honvédség-szintű módszertani felkészítési, illetve továbbképzési feladatokat is végrehajtanak.

A közelmúlt másik fontos eseménye a laktanya névadóünnepség volt: hosszú előkészületek után az alakulatnak ott-hont adó objektum ismét Görgey Artúr nevével viseli. Mindazonáltal a döntéshozóknak nem kis fejtörést okozott az a tény, hogy a kiváló katona kétféleképpen írta nevét: 1848 augusztusában úgy döntött, hogy lecseréli a neve végén álló nemesi y-t i-re. Ezzel fejezte ki a magyar forradalom iránti rokonszenvét, egyúttal egy gondolta, a jog előtti egyenlőségnek e lépés is részét képi. Halála után családonként visszaállították az eredeti írásmódot, a Fiumei úti temetőben található sírjára is abban a formában került a neve.

– Nekünk az volt a fontos, hogy a laktanya a 1930-ban felvett nevét kapja vissza, ami az y-nal írt változat volt. Számomra ugyanakkor egyetlen Görgey Artúr létezik, írja a nevével y-nal. Történelmünk talán legtehetségesebb hadvezére, egy rendkívül felkészült katona, tele a hivatás legszebb értékeivel, s mindenekelőtt hazaszeretettel – hangsúlyozza a parancsnok, majd hozzátéveszi: a ceremónia után nem sokkal a szentendrei alakulat sportszarnoka az Aranycsapat jobbszélsőjeként világhírűvé vált Budai II. László nevével vette fel. – E lépéssel annak a kiváló sportembernek a személye előtt kívántunk tisztelni, aki erősen kötődött laktanyánkhoz, itt edzősködött, s folytatott testnevelési képzést.

A július elején megtartott altiszttavasz szintén kuriózum volt a maga nemében, mert bár külső helyszínen (a budapesti Hősök téri) korábban már többször is lebonyolították ezt a ceremóniát, a Sándor-palota előtti téren most először.

– A nyilvános fogadalmótétel jó alkalom arra, hogy megmutassuk magunkat a társadalomnak. Az önkéntes hadvezérek a világon mindenhol meg kell ragadniuk a nyilvános szereplésben rejlő lehetőségeket, hiszen ezek is segítik a civil-katonai kapcsolatokat erősítését – zárja a beszélgetést a tábornok.

Az Amerikai Egyesült Államok hadseregének Németországban állomásozó, 1/10. különleges műveleti zászlóalja, valamint az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj kijelölt csoportjai júliusban – idén immár harmadszor – aktuális felkészítésüket végezték Kecskeméten és Szolnokon, s ennek része volt az ejtőernyős gyakorlás is.

Az amerikai és a magyar „különlegesek” közös, magyarországi felkészülése nem új keletű: miután a két hadsereg különleges műveleti csoportjai már több éve tevékenykednek közösen Afganisztánban, kényszerűen, hogy leendő műveleti területi feladataikra is közösen készüljenek fel.

A mostani gyakorlásra a 1/10-es zászlóaljtól egy nagymagasságból ugró csoport

érkezett az amerikai légierő MC-130-as szállító-repülőgéppel. A nagymagasságú, úgynevezett HA-HO – HA-LO rendszerrel (High Altitude – High Opening, High Altitude – Low Opening) végrehajtott ugrások a különleges műveleti csoportok műveleti területre történő kijuttatásának módszereit jelentik. Az első esetben a csoport nagy magasságban (8000–9000 méteren), de a célponttól jelentős távolságra hagyja el a repülőgépet, majd a csaknem azonnali nyitást követően akár több tíz kilométert „vitorlázva” ér földet. Ebben az esetben a kijelölt célpont – még ha rendelkezik is radarfelderítéssel – semmit sem tud az ellene készülő akcióról. A radarképen csak egy tőle 30–40 kilométerre repülő gépet (akár polgári járat is lehet) lát, s a kül-

lönleges erők hangtalanul érkeznek a „nyakukba”. A másik eljárás mód viszont azt jelenti, hogy ugyancsak nagy magasságból ugrik ki a csoport, de szinte pontosan a célterület felett, majd több ezer méteres zuhanás után nyitják az emyőiket, és egy-két perc alatt földet érnek a célterületen. Természetesen a katonák mindkét esetben speciális, az időjárás viszonyaitól védő öltözetben, sisakban és oxigénpalackokkal ugranak, ugyanis 8000 méter magasságban akár mínusz 50 Celsius-fok is lehet, s ebben a magasságban ugyancsak „ritka” a levegő.

Sajnos az időjárás – a néha tizenöt kilométer magas zivatarfelhők – a mostani gyakorlásra nem tette lehetővé a nagymagasságú ugrásokat, így a cso-

portok „csak” négyezer méterről hajtották végre feladataikat. Mindez viszont semmit sem vonta le a kiképzés értékéből. Mert bár az amerikai és a magyar katonák az egyenruhán kívül csaknem azonos felszereléssel, fegyverzettel rendelkeznek, a szállító-repülőgépek eltérő típusai, valamint az ugrási protokoll – egyezményes jelek, a gépelhagyás módszere stb. – miatt mindenképpen szükséges a közös felkészülés.

A közös ejtőernyős gyakorlás másik nagy területe az utánpótlás fogadása volt. A különleges műveleti csoportoknak ugyanis nagyon sokszor csak légi úton tudják az utánpótlást eljuttatni. Ebben az esetben a csoportoknak fel kell deríteniük, biztosítaniuk kell a ledobás körzetét, a gépeket rá kell vezetni a célpontra, a kidobás körzetét meg kell jelölni, és még folytathatnánk a teendők sorát. Arról már nem is szólva, hogy az utánpótlást szállító repülőgép tí-

pusától, sebességétől, dobási magasságától függően minden utánpótlás-fogadás más eljárást igényel. Mindezeknek megfelelően a JCET 2012 mostani gyakorlásán a csoportok az ugrásokat az amerikai MC-130-asból hajtották végre, míg az utánpótlást magyar An-26-os szállító-repülőgép dobta le számukra.

– E feladatok gyakorlása napjainkban azért is nagyon fontos – tájékoztatta magazinunkat Sándor Tamás ezredes, az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj parancsnoka –, mert a szövetséges erők fokozatos afganisztáni kivonása miatt az utánpótlás szállításának egyre inkább ez a módszere kerülhet előtérbe.

– Természetesen az amerikai és a magyar különleges műveleti katonák a gyakorlaton sok más, nem ennyire „légies” feladatot is végrehajtottak – folytatta Sándor ezredes. Speciális lögyakorlatokon

vettek részt, valamint gyakorolták a különböző harcéljárásokat: „összefésülték” a két hadsereg előírásból, szabályzataiból fakadó különbségeket. Miután a különleges erők egyik fő feladata a katonai segítségnyújtás, vagyis az adott ország hadseregének oktatása, mentorálása, a JCET 2012-n is nagy teret szenteltek ennek a kérdésnek. A zárógyakorlat egyik elemeként például a Bercsényi-zászlóalj katonái voltak a mentorok, amerikai társai pedig a betanítandó afgán különleges erők katonáinak szerepét játszották. E feladat gyakorlása már csak azért is nagyon fontos, mert bár már napjainkban is együtt ténykednek a magyar és az amerikai különleges műveleti csoportok az afgán biztonsági erőkkkel, a szövetséges erők kivonása után az utóbbiaknak már egyedül kell szavatolniuk országuk biztonságát.

JCET 2012 – „Összefésült” harcéljárások

UGRÓZÓNA DOBÓZÓNA

EJTŐERNYŐS UGRÁS AMERIKAI MC-130-AS REPÜLŐGÉPBŐL ÉS UTÁNPÓTLÁSDOBÁS MAGYAR AN-26-OSBÓL: A JCET 2012 GYAKORLÁSON MAGYAR ÉS AMERIKAI KATONÁK KÖZÖSEN KÉSZÜLTEK A MŰVELETI TERÜLETEN RÁJUK VÁRÓ FELADATOKRA.

ÖNKÉNTES ALAPON

A JÖVŐBEN ÖNKÉNTES ALAPON LEHET JELENTKEZNI AZ ELŐMENETELI VIZSGÁRA, RÁADÁSUL A KATONA AZ INTERNET SEGÍTSÉGÉVEL OTTHON SAJÁTÍTHATJA EL A SZÜKSÉGES TANANYAGOT. AZ ÚJ RENDSZERBEN FONTOS SZEREP JUT A NEMRÉG LÉTREHOZOTT KATONAI VIZSGAKÖZPONTNAK IS. AZ ÚJ SZERVEZETTŐL AZ ELŐMENETELI VIZSGA OBJEKTÍVEBBÉ VÁLÁSÁT VÁRJÁK EL LÉTREHOZÓI.

A Katonai Vizsgaközpontot 2011 novemberében, az új előmeneteli rendre vonatkozó koncepció elfogadásával egy időben hozták létre, feladatait a Nemzeti Közszerológati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánjának közvetlen alárendeltségében végzi. A szervezet vezetésével

megbízott Scharek Ferenc nyugállományú ezredes elmondta: jelenleg a működési feltételek megteremtésén dolgoznak, 2013-tól viszont már várhatóan elkezdik bonyolítani az előmeneteli vizsgákat.

– Az előttünk álló feladatra történő felkészülés jegyében az idén mi értékeltük ki a tisztek előmeneteli vizsgáinak

tesztjeit. A vizsgaközpont tevékenysége egyébként a tervek szerint nem csupán az előmeneteli vizsgákra korlátozódna: ez a szervezet hozzájárulhat az egyetemi tanulmányokat folytatók vizsgázatásához, biztosítva annak technikai háttérét, továbbá a mi feladatunk lehet a honvédségnél kötelező éves oktatások (például munkavédelmi, ügyviteli), illetve az ehhez kapcsolódó vizsgák lebonyolítása is – jegyzi meg Scharek Ferenc.

A KÖLNI ILIAS

A Katonai Vizsgaközpont életre hívását az indokolta, hogy a jelenlegi – 10 éve érvényben lévő – előmeneteli vizsgarendszer nem eléggé hatékony. Elsősorban azért, mert sok esetben formális, s a teljesítményértékelés nem épült be megfelelően és hatékonyan az előmeneteli rendszerbe, vagyis nincs különösebb hatása az előmenetelre. Mindezen túl ráadásul a vizsgarendmények mérése sem elég objektív.

– A jelenlegiekkel szemben az előmeneteli vizsga nem lesz kötelező, ám amennyiben a katona nem teljesíti azt, a neve szóba sem kerülhet az előléptetésnél, beiskolázásnál. Mindazonáltal ez a vizsga továbbra is csak az egyik eleme lesz az előmeneteli rendszernek, a parancsnoki teljesítményértékelés, a fizikai felmérés és az egészségi, pszichikai feltételeknek való megfelelés mellett. Ezen elemek pontszámainak összeadása után szakmai rangsort állítanak fel; az élén állók nagyobb eséllyel kerülhetnek majd magasabb rendfokozatba, s ezzel együtt nagyobb felelősséggel járó beosztásba, munkakörbe – mutat rá a központ vezetője.

A vizsga objektivitásának legfőbb leteleményese az ILIAS-rendszer, amelyvel nem csupán a számítógépes teszt-kitöltés válik lehetővé. Segítségével a vizsgázó és a vizsgaközpont munkatársai bármikor kapcsolatba léphetnek egymással, emellett a felkészüléshez szükséges tananyag is e rendszeren keresztül jut el az érintettekhez.

– Az ILIAS-rendszert a kölni egyetem fejlesztette ki, s az bármelyik oktatási intézmény számára ingyenesen elérhető. Magyar nyelvű változatát a Gábor Dénes Főiskola készítette, annak idején tőlük vette át a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. A vizsgázatás tehát elektronikus úton zajlik; ez a módszer kizárja a nem megengedett eszközök használatát a vizsgán, egyúttal a szubjektív értékelés lehetőségét is – mondja Scharek Ferenc. Mindehhez Hernádi Zoltán nyugállományú ezredes, főelőadó hozzátesszi: a teszt befejezése után a vizsgázó azonnal megismerheti az ered-

ményt. A kitöltött tesztlapokat elektronikusan archiválják olyan formában, hogy azokon utólag semmiféle változtatást ne lehessen végrehajtani, vagyis a manipulálás lehetősége ki lesz zárva.

OTTHON TANULVA

De mi is vár az előmeneteli vizsgára jelentkező katonára? Mindenekelőtt regisztrálnia kell magát a vizsgaközpontnál, majd megkapja jogosultságát az ILIAS-rendszer használatára. Ezzel az interneten keresztül, tehát elektronikus változatban elérhetővé válik számára a rendfokozattól – a későbbiekben pedig a munkakörrelétől is – függő tananyag, emellett próbateszt kitöltésére is lehetősége nyílik. A felkészülésre hat hónap áll rendelkezésre, ez idő alatt mintegy 400–500 oldal terjedelmű tananyagot kell elsajátítani. A vizsgára Budapesten, a Nemzeti Közszerológati Egyetemen, közelebből a Katonai Vizsgaközpont vizsgatermében kerül sor. A vizsgázóknak az ILIAS-rendszer vizsgaszoftvere generálja a tesztlapokat abból a számos témakört felölelő, nagyságrendileg közel 1000 kérdésből, melyeket a központ munkatársai készítettek. Pozitív parancsnoki értékelés, az egészségi és a fizikai alkalmasság, illetve az eredményes előmeneteli vizsga esetén a jelölt teljesíti a magasabb rendfokozatba léptetés feltételeit.

– A tesztek tartalma természetesen rendfokozatonként változik, hiszen egy őrmesternek és egy alezredesnek más-más tudás birtokában kell lennie az előléptetéséhez. Ugyanakkor lesznek olyan kérdések – például a honvédelmi törvényre vagy az

alaptörvényre vonatkozóak –, amelyek mindegyik állománykategória tesztjében szerepelni fognak – avat be a részletekbe Hernádi Zoltán. Hozzáteszi: az önkéntesség mellett az előmeneteli vizsgázatásban várható másik nagy változás az lesz, hogy a katona otthon, az alakulatánál, esetleg missziós szolgálata alatt külföldön, az internet segítségével készülhet fel a megméretetésre.

– A központ a jelentkezőknek a magasabb rendfokozat eléréséhez szükséges motivációját méri a vizsgán keresztül. Nem az a feladatunk, hogy valakit felkészítsünk a magasabb beosztás betöltésére vagy rendfokozatra, hanem az, hogy a motivációs tényezők mérése alapján rangsoroljuk a katonákat – hangsúlyozza Hernádi Zoltán, akinek szavait Scharek Ferenc azzal egészíti ki, hogy a jelentkezőkkel szemben nem támasztanak a korábbinál magasabb követelményeket, a felkészülés során és a vizsgán sem vár leküzdhetetlen akadály a tisztai, altisztai állományra, egyszerűen csak objektivább, egyúttal korszerűbbé válik az előmeneteli vizsgarendszer.

Természetesen a magasabb beosztásra felkészítő képzést, tanfolyamot nem pótolja ez a vizsga, sikeres teljesítése azonban feltétele lesz az előmenetelre esélyt adó beiskolázásoknak.

BŐVÜLŐ TUDÁSTÁR

A Katonai Vizsgaközpont munkatársai az elmúlt hónapokban jelentős mennyiségű ismeretanyagot gyűjtöttek össze: többek között az egyetemi képzés során alkalmazott tananyagokat, az aktuális szabályzatokat, valamint a mértékadó katonai, környezetvédelmi, rendvédelmi és közigazgatási folyóiratokban megjelent frásokat. Az előmeneteli alkalmasság méréséhez szükséges tudástár természetesen folyamatosan frissítik, bővítik, segítségével pedig elkészítik az általános tesztek kérdéseit.

Jelentős mennyiségű irodalom gyűlt össze a szakterületek vonatkozásában is, ami majd lehetővé teszi a szakirányú kérdések kidolgozását, a munkakörrelátók új rendszernek kialakításáig azonban az általános követelményekre koncentrálni a központ állománya.

A várhatóan 30 számítógépet magában foglaló vizsgaterem felszerelése sem fejeződött még be, a honvédelmi miniszter ugyanakkor már jóváhagyta az erre vonatkozó fejlesztési tervet.

Az ILIAS-rendszert a Ludovika Zászlóalj honvédtisztjelöltjei is tesztelték.

SEREGNYI LEHETŐSÉG VOLT

A Magyar Honvédség is képviselte magát az idei soproni VOLT Fesztiválon, valamint a Velencén megrendezett EFOTT-on. A VOLT-on bemutatta képességeit az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred, az MH Civil-Katonai Együttműködési és Lélektani Művelési Központ, valamint az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred. A helyszínen kilátogatótt dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese, aki szívesen állt a fesztiválzók rendelkezésére, s beszélt katonai pályájáról, valamint a Magyar Honvédség helyzetéről. Az EFOTT-on is színes programok várták az érdeklődőket. Bemutatkozott az MH Pápa Bázisrepülőtér, az MH 34. Bercsényi László Különleges Művelési Zászlóalj, az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj, s a fesztiválzók e helyszínen is megismerkedhettek a tűzszerészek és hadihajósok feladataival, az önkéntes tartalékos rendszer lehetőségeivel.

Bleszkán Szilárd; fotó: HM Sajtóiroda

A MAGYAR AN-26-OSÉ A FŐDÍJ!

A különféle bemutatók mellett a Royal International Air Tattoo nemzetközi repülőnapon, az angliai Fairfordban egy külön zsűri odaítélte a legjobban felkészített repülőgépnak járó Skylift 2012 díjat. A megmérettetésen minden gép részt vett. Az „Ancsa” személyzete „magyarosan” fogadta a szigorú ítésetket: a hajózó fölé betyáros fehér inget és mellényt kanyarítottak, ezzel is kifejezve a „puszták népe” sokoldalúságát, találékonyságát – még az ég katonái között is. A katonai gépek között egy Sea King helikopter, a civil gépek kategóriájában pedig a Breitling DC-3-asa győzött, míg az „Over All” kategóriában a magyar An-26-os nyerte el a fődíjat!

Kép és szöveg: Törös István

GYORSREAGÁLÁSÚAK

Az EU Harccsoportban (European Union Battlegroup – EU BG) a júliustól decemberig tartó készütségi szolgálat megkezdésének alkalmából sorakozót tartottak Debrecenben és Kaposváron. Az 5. Bocskai István Lövészdandár 39. lövészszázalójának kijelölt állományába tartozók – egy századnyi erő – itthoni szolgálatot ellátva állnak készen egy esetleges gyors külföldi beavatkozásra, humanitárius, valamint békefenntartó feladatok végrehajtására. A harccsoportba felajánlott magyar komponens nemzeti támogatását az MH 64. Bocsnádi Szabó József Logisztikai Ezred állományából kijelölt nemzeti támogató elem végzi, biztosítja a készenléti szolgálatot ellátó alegységek anyagi készleteinek tárolását, hadra fogható állapotban tartását, riasztás esetén azok kijelölt helyre történő szállítását.

Kátai Róbert százados és Révészné dr. Markovics Zita hadnagy

SOKTENGELYES EGYENLET

A vasúti be- és kivagonírozás szabályainak, folyamatainak megismerését, valamint a technikai eszközök vasúti kocsikon történő biztonságos mozgatásának, szabályos rögzítésének begyakorlását szolgálta az a foglalkozás, amelyet a szentesi MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred tartott a közelmúltban. Az alakulat jelentős számú technikai eszközt elsősorban vasúton szállítják. A feladat pontos és precíz végrehajtást igényel, amelyhez nélkülözhetetlen az állomány évenkénti képzése, ismereteik felelevenítése. A több tonnás technikai eszközök zászlójelzésekkel irányítva, centiméteres pontossággal haladtak a vasúti kocsikon, s e munkafolyamat ezúttal is nagy figyelmet és szakszerűséget követelt meg az irányítóktól és a gépjárművezetőktől egyaránt.

Kép és szöveg: Juhász László százados

HIVATALBÓL STRANDOLÓK

Az MH 86. Szolnok Helikopterbázis nemrég rendezte meg a repülőhajózók Deep Survival elnevezésű, vízi túlélő gyakorlatát. A résztvevők előbb a helikopterbázis tanmedencéjében, hajózó ruhában és bakancsban úsztak és „tapostak” a vízbiztonság megszerzése érdekében, majd az uszodai ugrótornyból három-, illetve ötméteres magasságból ugrottak, legvégül már csuklyában, az éjszakai körülményeket szimulálva, „vakon”. A vízi túlélő képzés végén a szolnoki Holt-Tiszában hajtották végre a bázis tanmedencéjében már begyakorolt feladatokat.

Kép és szöveg: Balázi Edit őrnagy

LÉGTÉRVÉDŐK

Két Mistral-szakasz és egy Kub-űteg kémlelte az eget azon a vezetési pont- és tűzvezetési rendszergyakorlaton, amelyet a győri MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred hajtott végre a közelmúltban, a laktanyában és a győrszentiváni lőtérén. A szimulált helyzet szerint hazánk nemzetközi atomenergiai konferenciát rendez Győrben. Az űtegek, feladatuk szerint, a konferencia zavartalan lebonyolítása érdekében biztosították a légvédelmirekta-oltalmazást, miközben „szemek”, a rádiólokátor-állomások folyamatosan pásztázták a légtérrel, keresve az esetleges támadó szándékú repülőeszközöket.

Antal Ferenc
Fotó: RácZ Tünde

CÉLBA ÉRT AZ ÚSZÓ ERŐD

A Magyar Honvédség segítsége, közreműködése nélkül nem lehetett volna ennyire színvonalasan megrendezni a 30. Balaton-átúszást: röviden így nyilatkozott Fodor Lajos, a Honvédelmi Minisztérium közigazgatási államtitkára a rajt helyszínén, Révfülpön, majd személyes példamutatás-ként – a vezérkari főnök helyettesével, dr. Orosz Zoltán altábornaggal, a honvédség Úszó Erődjének háromszáz katonájával, és az „önkéntes tartalékosként” hozzájuk csatlakozott profi félnehézsúlyú világbajnok Erdei Zsolttal együtt – teljesítette az 5,2 kilométeres távot. A balatonboglári célba érést követően a szervezők külön elismerésben részesítették az Úszó Erődbe legtöbb (42) katonát nevező MH 5. Bocskai István Lövészdandárt, amelynek harci bűvára egyedülálló módon, alakzatban, a víz alatt úszta át a Balatont.

Kálmánfi Gábor; fotó: Tóth László

ALTISZTEK ESKÜJE

Több mint százötven, frissen végzett altiszt tette le szolgálati esküjét a budai várban – a Szent György téren –, a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség vezetőinek jelenlétében. Az eseményen mondott beszédében dr. Hende Csaba hangsúlyozta: fontos pillanat ez a Magyar Honvédség életében, hiszen a haderőnek mindig szüksége van kitűnő altisztekre, akik pontosan, elkötelezetten, illő alázattal és emberséggel, bátran és okosan végzik feladataikat. A néhai Kéri Kálmán vezérezredestől elnevezett díszőrt – amelyet minden évben egyetlen, kiválóan végzett hallgató kaphat meg – Fehér Gergely őrmester, légvédelmirakéta-szakos hallgató vehette át.

Draveczki-Ury Ádám; fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

NYUGAT-BALKÁN BIZTONSÁGÁÉRT

Hazánkban járt Ante Kotromanovic horvát védelmi miniszter, és megbeszélést folytatott dr. Hende Csaba honvédelmi miniszterrel. A találkozót követő sajtótájékoztatón elhangzott: a felek megvitaták az aktuális nyugat-balkáni biztonsági helyzetet, s egyetértettek abban, hogy a térség országai számára továbbra is az euroatlanti integráció nyitva tartása jelenti a legfontosabb stabilizáló tényezőt. Szó volt az afganisztáni szerepvállalásról: részletesen megvitaták a közös horvát–magyar–cseh helikopterpilóta-képzési program elemeit. Hende Csaba elmondta: új fejlemény a kétoldalú kapcsolatokban, hogy előzetes elvi, politikai megállapodás született a két ország légvédelmi radarképeinek, radarinformációinak jövőbeli megosztásáról.

Draveczki-Ury Ádám
Fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

NEMZETI HAGYOMÁNYAINK

Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter, Fodor Lajos közigazgatási államtitkár, dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke, dr. Szarka Gábor kabinetfőnök és Domján László vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka az MH vitéz Szurmay Sándor Budapesti Helyőrség Dandár laktanyájában járt, ahol Ádám Barnabás honvéd koronaőr ezredes, a 32. Nemzeti Honvéd Díszegység parancsnoka jelentést tett arról, hogyan tervezik megjeleníteni a nemzeti hagyományokat a díszelgők egyenruháján. Emellett javaslatok hangzottak el a magyar katonai hagyományoknak megfelelő alaki formák és díszelgő alakzatok alkalmazását illetően is. Az alaki bemutatót követően a vendégek a katonai olimpiai szakácsválogatott ételkülönlegességeit is megköszönthették.

Draveczki-Ury Ádám; fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

AMIÉRT A HARANG SZÓL...

A nándorfehérvári diadal emléknapján országsszerte számos ünnepségre került sor. A budai várban, Hunyadi János szobránál, dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter mondott beszédet, melyben a vár hős védőiről szólva elmondta: „Saját életüknel magasabbra emelték tekintetüket, és képesek voltak kockára tenni életüket mindazért, amit fontosnak gondoltak.” Dr. Simicskó István, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára – aki az 556 évvel ezelőtti jeles esemény nemzeti emléknapja nyilvánításának kezdeményezője volt – a Szent Adalbert–Boldog Zoltán-templom építésére kijelölt területen celebrált szentmise után négy történelmi személyiség kiemelésével idézte fel a bátor küzdelmet, míg Fodor Lajos, a tárca közigazgatási államtitkára Kiskunmajsán járt, ahol az 1456. évi győzelem hősei mellett az 1956-os forradalom és szabadságharc résztvevőire is emlékeztek a Kapisztrán Szent János-kápolna előtti téren.

A. F., B. Sz., G. S.; fotó: G. G., G. S., R. T.

Az igazi „Die Hard” csapatmunka

HŐSÉGRIASZTÁS

NEM MINDENNAPOS ÉS ELÉG MEGHÖKKENTŐ SZITUÁCIÓ, HA A GRIPEN ÉS AZ AN-26-OS HAJÓZÓK REPÜLÉS ELŐTTI ELIGAZÍTÁSÁN, A SZOLGÁLATI ÁGAK KÉPVISELŐINEK JELENTÉSE, MAJD A REPÜLÉSVEZETŐ ÉS A BÁZISPARANCSNOK RENDELKEZÉSEI UTÁN EGY CIVIL – EGÉSZEN PONTOSAN EGY FILMSTÚDIÓ-VEZETŐ – VESZI ÁT AZ „IRÁNYÍTÁST”: SZÓVAL AKKOR AZT KÉRNÉM FIÚK...

Márpedig az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis egyik júliusi repülési napján megtörtént ez a „szentségtörés”. Bár a profi pilóták szemrebbenés nélkül hallgatták a stúdióvezető ötleteit, azért szívesen beleláttam volna gondolataikba néhány kérdés után. Végül is, első hallásra nem tűnt túl veszésnek számukra az „ötletbörze”, ám ezen álláspontjukat – mint az kiderült – az elkövetkező napokban többször is módosítani kényszerültek, s nem mindig pozitív irányban.

De ne szaladjunk annyire előre. Az ominózus eligazításra azért kerülhetett sor, mert egy rövidfilm készült a légierő készenléti gépeinek feladatairól, alkalmazásukról. S amíg a címben említett „Die Hard” talán soha véget nem érő sorozatában Bruce Willis általában magányosan száll

Akasztyák a hóhért: Wonke Rezső stúdióvezető és Blénesi Csaba operatőr sokadik futása a műszakkal.

A stáb 4000 méter felett: az elfogó Gripen Sidewinder rakétáival és 27 milliméteres gépágyújával „igen szigorúan tud nézni”.

Két hajózó, egy kamera, egy rendező és 38,6 Celsius-fok.

harcba a fél (al)világgal, addig a Zrínyi Média HM Kommunikációs Kft. katonai filmstúdiójának „házimozija” azt mutatja be, hogy egy magányos terrorista ártalmatlanná tétele is hány (száz) ember összehangolt együttműködését igényli.

A közelmúltban csaknem minden sajtóorgánium beszámolt arról, hogy két kisrepülőgép útvonalterv és előzetes egyeztetés nélkül lépett be a magyar légtérbe, s az illetékes szervek rádióforgalmazására sem választottak. Így aztán a NATO egységes légtérriasztási tervének megfelelően „megemelték” a magyar légierő készenléti Gripen vadászgépet, amely percek alatt meg is találta a Balatonkeresztúr térségében lezálláshoz készülő kisgépeket. Szerencsére legtöbbször csak ilyen „kisebb fajsúlyú” esetekben kell riasztani a készséget, de napjaink terrorfenyegetett világában egyetlen ország sincs „beoltva” az ellen, hogy esetleg a dolgok komolyabbra is fordulhatnak (lásd: 9/11). A balatonkeresztúri esethez hasonló profi „elfogáshoz” azonban a rendszeres gyakorláson keresztül vezet az út: a katonai filmstúdió egy ilyen kiképzésen forgatható.

Esetünkben, a beállított helyzet szerint, egy légtérserítő repülőgép közelített a magyar határ felé. Mivel a rádióhívásokra nem választott, beindult a gépezet: fel-emelték a készségségi vadászrepülőgépeket, a reptéren pedig ezzel egy időben felkészültek a „mélto fogadtatásra”.

Kivonultak a tűzoltók, az egészségügyi és a vegyvédelmi szolgálat, valamint az őrség gyorsreagálású erői. Egy ilyen riasztásnál a katonák roppant összehangoltan,

s valóban profi módon ténykednek, még akkor is, ha filmek is lábatlankodnak körülöttük, s mindig újabb és újabb váratlan ötletekkel állnak elő. „No problem” – mondták mindig, pedig nem kevés ember és technikai eszköz mozgattatását kellett összehangolniuk. A mutatványhoz ugyanis szükséges volt egy cargógépre, (amely ezen a napon egy An-26-os szállító-repülőgép volt), a már említett „földi lépcsőre”, két készségségi Gripenre, no meg még egy kétülésesre is, amelyből a légi felvételeket készítették.

Arra viszont kevesen gondoltak, hogy

nem elég, ha ők normaidőre végrehajtanak mindent, hiszen egy forgatáson – a lehető legjobb felvételek, az esetleges hibák, vagy egy hirtelen jött ötlet miatt – egy-egy jelenetet többször is fel kell venni.

Nos, itt kezdődtek a korábban említett „álláspont-revidálások”. Feltételezem, hogy Tóser Péter százados és Kálló Sán-

Műhelytitok: Így készültek szemből az elfogó vadászgépről a felvételek. Magasság: 4800 méter, hőmérséklet: 0 Celsius-fok.

dor ómágy, a két Gripen-pilóta, midőn hadtször futott ki a készültési gépekhez, már nem is akart annyira filmet forgatni. Ezen a napon ugyanis a hőmérő árnyékban mutatott 38,6 Celsius-fokot, a betonon pedig, talpig hajózó ruhában... De hasonló véleménye lehetett annak a vegyi-

zivatárfelhőköt is okozott. Murphy törvényei alapján természetesen pontosan a megigényelt, s a gépek számára kijelölt légterekben.

Mindezen – a filmezés természetéből és az időjárásból fakadó – gátló körülmények ellenére még a lehetetlent is produkálták a pilóták, a biztosítók és a kiszolgálók. A műszakiak például a Gripen fülkéjébe beszerelt kis kamera segítségével megoldották, hogy láthassuk az elfogásban részt vevő pilóta arcát, Ivanics Gyula főhadnagy pedig – bár gondolom, nem erre képezték ki Kanadában – még a filmstúdió vezetője szerint is profi felvételeket készített a kísérő vadászrepülőgép fülkéjéből az egész akcióról.

Többek között nekik köszönhető, hogy a katonai filmstúdió olyan filmet tudott forgatni a készültési szolgálat egy lehetséges bevetéséről, amelyet látva a néző testközelből, szinte az események résztvevőjeként élheti meg az akciót. Együtt futathat a pilótákkal a gépekhez, azt látja maga előtt, amit a hajózó lát a kabinban, hallgathatja az eltérített repülőgépet és az elfogására érkező Gripenek, valamint az irányítótorony rádióforgalmazását, egyszóval mindent.

A filmet augusztus 15-én, Veszprémben a légierő napi ünnepségen mutatják be.

STÁBLISTA HELYETT

A film forgatókönyvírója Törös István, a Magyar Honvéd magazin főszerkesztője volt. Wonke Rezső, a katonai filmstúdió vezetője rendezőként és operatorként is részt vett a munkálataiban, a további pártatlan légi és földi felvételeket pedig Kazi Antal, Blénesi Csaba, Tóth-Szöllősi András, Halmi Zoltán operatőr, valamint Ivanics Gyula főhadnagy készítette. Vágó: Tanka Balázs. A „házimozsi” elkészítésében részt vett továbbá a kecskeméti repülőbázis csaknem valamennyi szolgálati ága, és az MH Légi Vezetési és Irányítási Központ.

védelmi katonának is, aki szintén több alkalommal „vegyi-sugár felderítette” a már földre kényszerített repülőgépet. Ráadásul neki – a teljes védőfelszerelésnek, valamint a gázálarcnak köszönhetően – még az az elégtétel sem adatott meg, hogy a filmen az arca is látszon. Legfeljebb megesküdhet majdan az unokáinak, hogy az a „gumiruhába” öltözött alak tényleg a nagy-papa volt.

De nem láttam a felhőten örömet Kilián Nándor dandártábornok, bázisparancsnok, s egyben a légi felvételeket készítő kétüléses Gripen pilótája arcán sem, amikor visszatért a „bevetésről”. S pontosan a felhők miatt. Ugyanis ezen a napon érte el az országot az a – amúgy minden civil által várt – hidegfront, amely egyebek mellett tizenötezer méter magas

„Rivaldafényben” a közreműködők, a forgatás után.

HA A KATONAI METEOROLÓGIAI SZOLGÁLAT ÖNÁLLÓ FEGYVERNEM LENNE, BIZONYÁRA EGY ZÖLD LEVELIBÉKA DÍSZITENÉ CÍMERÜKET, KARJELZÉSÜKET. IGAZ, AZ IDŐJÁRÁS VÁLTOZÁSAIT ELŐRE JELZŐ BREKEGÉSÉRE NEM LEHETNE ALAPOZNI PÉLDÁUL A TELJES KATONAI REPÜLÉS METEOROLÓGIAI TÁMOGATÁSÁT, AHHOZ SOKKAL INKÁBB AZ MH LÉGI VEZETÉSI ÉS IRÁNYÍTÁSI KÖZPONT (MH LVIK) METEOROLÓGIAI KÖZPONTJÁNAK MUNKÁJÁRA VAN SZÜKSÉG.

Lehet eső, lehet szél...

IDŐJÁRÁS-JELENTŐK

Lasan, de biztosan szürkésfekete felhők foglalkják el az imént még kék eget. Ebből eső lesz – állapítja meg a laikus, akinek általában fogalma sincs arról, hogy mennyire komplex jelenséget foglalt össze egy tömör mondatban. Ráadásul nem is biztos, hogy igaza lesz. Milyen felhők ezek? Lesz-e szél? Ha pedig lesz, milyen erősségű és irányú? Milyen alacsony lesz a felhőalap, és a tervezett időben vajon felszállhatnak-e a helikopterek? Ilyen és hasonló kérdésekre jó előre, táviratok formájában válaszolnak a

veszprémi repülésmeteorológiai szakemberek – huszonnégy órás, folyamatos szolgálatban.

VESZPRÉM LETT A KÖZPONT

Az MH LVIK Meteorológiai Központja tavaly november 28-án vette át a repülésmeteorológiai feladatokat az MH Geoinformációs Szolgálatától. Az országos hatáskörű központ parancsnokhelyettese, Formán Bence főhadnagy elmondta: mindennapi feladataik közé tar-

tozik, hogy az MH LVIK különböző szakterületei – a hadművelleti központ, a légirányító központ és a katonai légi-forgalom-szervezési központ – számára biztosítsa a működéshez szükséges repülésmeteorológiai információkat.

– Légitirányítóinknak a lehető leghamarabb kell értesülniük az aktuális időjárási helyzetről, a várható változásokról. Egyáltalán nem mindegy ugyanis, hogy a katonai repülőtereken, Kecskeméten, Szolnokon és Pápan, illetve a repülés során használt légterekben milyen idő várható – mondja Formán Bence főhadnagy.

A veszprémi szakemberek emellett támogatják a repülőterek meteorológiai csoportjait is. Ez azt jelenti, hogy amikor a repülőtereken nincsenek előrejelző képesítésű meteorológusok, akkor ebből a központból adják ki a repülőtereken használatos előrejelzéseket, illetve itt felügyelik a repülőtéren dolgozó észlelők tevékenységét.

– A Sziklában folyamatosan, 24 órás előrejelző szolgálat működik, míg a repülőtereken nem – jegyzi meg a főhadnagy. – Tavaly novemberben egyébként az MH Geoinformációs Szolgálat feladatkerében maradtak az általános érvényű, a katonai feladatokhoz közelebb álló előrejelzések, míg a mi központunk speciálisan a repülésmeteorológiával foglalkozik.

Minden háromfős váltás (egy tiszt, egy asszisztens, illetve egy közalkalmazott észlelő) reggel 6.45-től, másnap reggel 7.30-ig dolgozik. Tisztai beosztásba meteorológia szakon végzett okleveles meteorológusok kerülhetnek: elsősorban az ő felelősségük a meteorológiai előrejelzés és a szolgálat irányítása. A „napi rutin” szerint az asz-

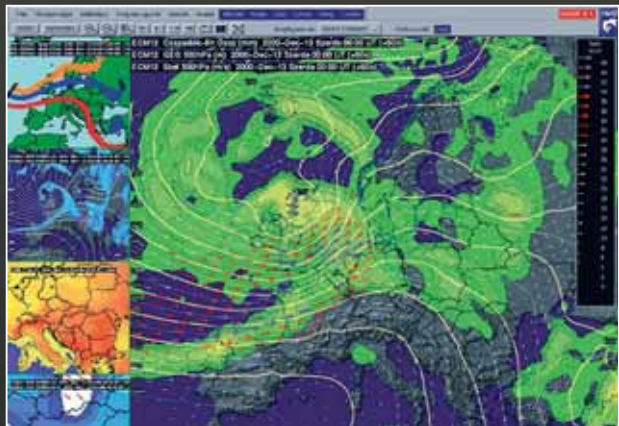
szisztensek segítik az előrejelzők munkáját, az észlelők pedig folyamatosan követik a beérkező meteorológiai táviratokat, s egyúttal ellenőrzik azt is, hogy „bejöttek-e” az előrejelzések?

ELIGAZÍTÁSOK, TÁVIRATOK – ÉJJELE, NAPPAL

Ugyancsak a „napi rutin” szerint, miután a váltás átvette a szolgálatot, 7.10-kor részt vesznek az LVIK készenléti szolgálatának eligazításán, ahol tájékoztatják a résztvevőket az elkövetkezendő huszonegy órában várható időjárásról – természetesen repülésmeteorológiai szempontból. Negyed kilenc körül újabb eligazításra kerül sor: ekkor az MH 54. Veszprém Radarezred radarszázadai kapnak információkat az adott nap általános időjárásáról, kiváltképp a szél erősségéről, ugyanis a radarok számára

ez okozhatja a legtöbb problémát. A hét-köznapok feladatai közé tartozik az is, hogy ha a repülőtereken éppen nincs tisztai szolgálat, akkor elkészítik a háromóránként esedékes repülésmeteorológiai előrejelzési táviratot, illetve a kilencórás előrejelzést tartalmazó repülésmeteorológiai táviratot – természetesen kódolt formában.

– Nem a titkosság, hanem a jelentések egyértelmősége miatt kódoljuk a táviratokat – avat be a táviratok rejtelmébe Kovács Győző meteorológus főelőadó. – A földfelszíni időjárási megfigyelések kódjai zömmel számokat tartalmaznak, ötös csoportokban. Mindegyik csoportnak megvan a külön jelentése, az egyik a hőmérsékletre, a másik a páratartalomra, a harmadik a légnyomásra vonatkozik, és így tovább. A repülésmeteorológiai táviratok ugyan nem olyan részletesek, mint a földfelszíni időjárási táviratok, de

bennük van minden, a repüléshez szükséges információ.

A szolgálat felügyeli a repülőterekről félóránként beérkező észlelési táviratokat is. Várható veszélyes időjárási jelenségek esetén akár országos szintű veszélyfigyelmeztetést is kiadhatnak, azaz nem csupán a katonai reptereket, irányító-központokat és a radarszázadokat figyelmeztetik. A szolgálat tagjai mindemellett „együtt élnek az időjárással”, ennek bizonyosságául naponta kétszer, este fél hétre, illetve reggel fél hétre úgynevezett tizenkét órás előrejelzést készítenek.

SZÉL, FELHŐALAP, LÁTÓTÁVOLSÁG

A kérdés mindennapos: felszálláskor milyen időjárási információkkal kell rendelkezniük például a szolnoki helikoptertereknek, avagy a Jak-52-esek pilótáinak?

– A repülésre veszélyes jelenségek közül elsősorban a zivatartevékenységet kell kiemelniük, amelyben gyakorlatilag

A repülőtéren meteorológiai észlelőket nyolchates, 240 órás tanfolyam keretében, ugyancsak a meteorológiai központban készítik fel. Itt megfelelő rutint szereznek feladati ellátásához és egységes szemléletű is kialakul. A tanfolyamon általános meteorológiai ismeretek mellett elsajátítják többek között a különféle mérőautomaták kezelését is.

minden olyan kísérőjelenséget megtalálunk, amire figyelniük kell. Bár repülőtere és géptípusa válogatja, de a kód, a párásság, az intenzív csapadék mellett minden olyan időjárási jelenség veszélyt jelent, ami miatt a látástávolság 1500 méter alá csökken. Az ónos csapadék bármilyen formája, a jegesedés, a turbulencia és a szélnyírás, azaz a talaj közeli, nagysebességű szélnyílás szintén komoly figyelmet követel a repülés minden résztvevőjétől. Mi egyébként a 17 méter/másodpercnél nagyobb erősségű széllelőkeések esetén adjuk ki a már említett veszélyfigyelmeztetést. De például a Jak-52-esek már a 6 méter/másodperces erősségű oldalszélben sem szállhatnak fel – említi néhány konkrét példát Formán Bence főhadnagy.

Kovács Győző ehhez hozzáteszi: bármilyen modern eszközökkel is rendelkeznek, a zivatar kitörését nem lehet nagy időtávolságban, percre pontosan előre meghatározni. Az információ pontosabb lehet, ha már egy kialakult felhőt elemeznek, vagy az adott frontrendszer már a lokátorok hatótávolságán belül van és így bemérhető a haladási sebessége is.

NEM TÉVEDHETETLENEK, DE...

Az előrejelzők is tévedhetnek, de a praxisukban olyan még nem fordult elő, hogy előre nem jelzett veszélyes időjárási jelenség miatt „rendkívüli repülési esemény” következett volna be. A központban dolgozók mégis a tökéletességre törekednek: előrejelzéseiket a be-

válások százalékos aránya szerint ellenőrzik, szaknyelven szólva verifikálják, mégpedig objektíven, számítógépes program segítségével. A program különféle kritériumok alapján számszerűsíti a meteorológiai paraméterek bevételeit, és noha ez viszonylag új eljárás a Magyar Honvédségben, az első tapasztalatok szerint az általános előrejelzési hatékonyság 80 százalék felett van.

– A kérdés elsősorban az, hogy vajon miért nem sikerült pontosan az előrejelzés? Komoly esettanulmányokat is végzünk munkánk hatékonyságának növelése érdekében – mondja Kovács Győző.

MODERN ESZKÖZÖK – KÉPZETT ÉSZLELŐK

A központ és a katonai repülőterek meteorológiai csoportjai, kiválon felkészült szakemberei modern, korszerű mérőeszközökkel, meteorológiai munkaeszközökkel rendelkeznek. A katonai repülőtereken a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO) alapelveinek megfelelően, a leszállópálya mindkét végén többek között hőmérsékletet, légnyomást, széllirányt és szélsébséget mérő, komplett meteorológiai állomás található; a kifutópályák mentén pedig látótávolság- és felhőalpmérőket találunk. Az észlelők munkáját korszerűsített meteorológiai, MRL-5 típusú lokátorok és műholdvevők is segítik. A központ továbbá a NATO meteorológiai rendszerétől, az Országos Meteorológiai Szolgálattól, illetve az Európában állomásozó amerikai légierő meteorológiai központjából is hozzájut különféle modellekhez és információkhoz, de felhasználják a Budapestről és Szegedről feleresztett meteorológiai ballonok mérési adatait is.

– Bármilyen jók is az automatá berendezéseink, a jól képzett szakember vizuális észlelését semmi nem múlhatja felül. Fogalmazhatnánk úgy is: a repülőtéren észlelők a mi szemünk. Nem is beszélve a békákról, akik ugye csapadékos időszakban rendületlenül kurtyolnak – tesz pontot beszélgetésünk végére a főelőadó.

Távozás után jutott eszembe: meg se kérdeztem, milyen idő lesz holnap? Én, a laikus már csak megleszek az infó nélkül. De vendéglátóim engem meggyőztek: akiknek ezt tudniuk kell, azok már rég megkapták távirataikat...

Fegyelem, elkötelezettség, hivatástudat

A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM LÉTREHOZÁSÁVAL KEZDETÉT VETTE A RENDÉSZETI, HONVÉDELMI ÉS CIVIL KÖZSZOLGÁLATI ÉLETPÁLYÁKRA FELKÉSZÍTŐ KÉPZÉSEK MEGÚJÍTÁSÁNAK FOLYAMATA. A STRATÉGIAI CÉL A MEGFELELŐ SZAKÉRTELEMMEL, KELLŐ HIVATÁSTUDATTAL ÉS ELKÖTELEZETTSÉGGEL RENDELKEZŐ SZAKEMBEREK KÉPZÉSE A KÖZ SZOLGÁLATÁRA.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) egy tavaly márciusban elfogadott törvény alapján alakult meg azért, hogy a közigazgatás, a hon- és rendvédelem számára szakembereket képezzen, biztosítsa a hon- és rendvédelmi szervek tisztui utánpótlását, valamint megteremtse a közzolgálati életpályák közti átjárhatóságot. Magyarországon legfiatalabb, de jogelődjei révén komoly múltra visszatekintő felsőokta-

tási intézménye 2012. január elsején kezdte meg működését, rektorává pedig – tavaly november 29-én – prof. dr. Patyi Andrást nevezték ki.
– A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a Rendőrtiszti Főiskola és a Budapesti Corvinus Egyetemből kiválasztott Közigazgatás-tudományi Kar egyesítésével létrejött intézmény működésének első hat hónapjában több minden történt, mint más egyetemeken hat év

alatt. A folyamatban lévő tanév oktatási, vizsgáztatási feladatainak ellátása mellett az NKE kéthetenente ülésező szenátusa – eleget téve a törvényi előírásoknak – közel 100 határozatot hozott, s további mintegy 80 új szabályzatot alkotunk. Megtörtént az egyetem szervezeti rendjének kialakítása, s kezdetét vette a képzési struktúra megreformálása is, ami ugyanakkor hosszabb folyamat, hiszen egy éppen futó képzés

Az NKE közelmúltban megtartott diplomaosztó ünnepségén dr. Boldizsár Gábor ezredes, a Hadtudományi és Honvédtiszt-képző Kar dékánja, prof. dr. Patyi András rektor és dr. Szarka Gábor kabinetfőnök.

Prof. dr. Patyi András

szerkezetén nem lehet változtatni – jegyzi meg Patyi András.

EGYEDÜLLÁLÓ MEGOLDÁS

Az egyetem sajátos fenntartói rendszerben működik, három minisztérium – a honvédelmi, a belügyi, valamint a közigazgatási és igazságügyi tárca – felügyelete alatt.

– Ez abszolút egyedülálló megoldás, hiszen a hazai egyetemeket, főiskolákat az Emberi Erőforrások Minisztériuma felügyeli – mutat rá dr. Horváth József, az NKE főtitkára, majd hozzáfűzi: a három tárcavezető által delegált egy-egy tag alkotta fenntartói testület hagyja jóvá például az egyetem által megfogalmazott koncepciókat, tervek, s természetesen döntő szavuk van a költségvetés tervezésében is.

– Az NKE idei alapköltségvetése 4,7 milliárd forint, amihez még hozzájön a Ludovika-beruházás 2012-ben esedékes kétmilliárdja, illetve a különböző célfeladatokra – egyebek mellett a bérkompenzációra – kapott összeg.

Az említetteken túl, a felsőoktatási büdzséből – egy utólagos elszámolás keretében – részesülünk még hallgatói juttatásokra és támogatásokra fordítható pénzekből is. Ezeket összeadva az egyetem összességében mintegy hétmilliárd forintból gazdálkodhat, ugyanakkor bizonyos kiadásokat a Honvédelmi Minisztérium és a Belügyminisztérium közvetlenül finanszíroz. E körbe tartozik például az egyetemre vezényelt hivatásos állomány illetménye, az itt tanuló tisztjelöltek ösztöndíja, a természetbeli juttatások, a kiképzés költségei, az ételmezés. Ez nagyon komoly összeg, a HM esetében az egymilliárd forintot is meghaladja – hangsúlyozza a rektor.

– Az egyetem életének első időszaka a közelmúltban, a 2015-ig szóló intézményfejlesztési terv elfogadásával ért véget; ennek megalkotásakor az NKE elképzeléseivel és igényeivel össze kellett hangolni a három fenntartó tárca által

KÖLTÖZIK AZ EGYETEM

megjelölt fejlesztési irányokat. A dokumentum az oktatás- és kutatásfejlesztési tervek, illetve az etikai követelmények mellett az ingatlan-beruházási, -felújítási elképzeléseket is részletezi, melynek sarokköve az Orczy-kerti Ludovika campus létrehozása, illetve az egykori Ludovika Akadémia főépületének átépítése. Az utóbbi a tervek szerint még az idén, az esztendő utolsó hónapjaiban kezdetét veszi, s 2013 végére fejeződik be.

Dr. Horváth József

– A főépület ad majd otthont a rektori hivatalnak, tantermeknek, tanszéki irodáknak, továbbá az egyetem központi könyvtárának, illetve az ehhez kapcsolódó informatikai rendszernek. A reprezentatív terek visszaállítása szintén fontos eleme a munkálatoknak, például az egykori honvédtisztképző múltját, történetét bemutató Ludovika-múzeum is ott, a Pollack Mihály tervezte épületben kap helyet – vázolja fel az elképzeléseket a rektor.

Alaposan átformálják magát az Orczy-kerter is, amelynek zöldfelülete ennek eredményeként egy hektárral bővül, s kap egy új bejáratot a Nagyvárad tér felől. Emellett 2015 első feléig felépítenek számos kiegészítő, kiszolgáló létesítményt, továbbá az Üllői út felőli oldalon, a bazársor helyén egy új, 19 ezer négyzetméteres egyetemi épületet. Ezek elkészülte után költözhet az új campusra a Rendészettudományi Kar és a Közigazgatás-tudományi Kar, amelyek jelenleg az eredeti helyükön, a Rendőrtiszti Főiskola Farkasbolygi úti objektumban, illetve a Ménesi úton működnek.

A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánja a rektortól vehette át a kar zászlóját.

Az elhangzottakat Horváth József főtitkár azzal egészíti ki, hogy a projekt elindításához szükséges 4,7 milliárd forint biztosításáról már megszületett a kormánydöntés; ezt az összeget két részletben – az idén kétfélmilliárdot, jövőre 2,7 milliárdot – megkapja az egyetem, mint a beruházás megrendelője.

SAKOK JÖNNEK, SAKOK MENNEK

Nem marad érintetlen a képzési szerkezet sem. Ebből a 2013/14-es tanévtől kezdődően például egy 30 kredit értékű, 15 tantárgyat magában foglaló ügynevezett közszolgálati közös modul épül be, amely minden alapszakos hallgató számára kötelező lesz. Ez a modul tartalmazni fogja a közigazgatási alapiszaga tananyagát – elősegítő a közszolgálati pályák közötti átjárhatóságot.

Szép számmal lesznek változások a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon is. A katonai szakokon az eddig hét féléves alapképzések a jövőben nyolc félévesek lesznek, s beépül a tantervbe a három hónap időtartamú katonai alapképzés is, amelyet Szentendrén bonyolítanak le. Az eddig három féléves mesterképzés két félévesre rövidül, igaz, a magasabb óraszám mellett intenzívebbé válik.

– A tervezett változtatások eredményként tisztulni fog az NKE képzési portfóliója. Több olyan szakot kivezetünk, amely a közszolgálati képzéshez, azon belül a honvédtisztképzéshez csak járulékosan kapcsolódik, a helyükre pedig újak lépnek. Utóbbiak sorába tartozik például a katonai logisztikai alapképzési szak, a katonai üzemeltető alapképzési szak, a katasztrófavédelmi alapképzési szak, a katonai műveleti logisztikai mesterszak, a katonai üzemeltető mesterszak. Kifutó jelleggel megszűnik ugyanakkor a gépészmérnöki, a közlekedésmérnöki, a had- és biztonságtechnikai mérnöki, a katonai gazdálkodási, továbbá a pénzügyi és számviteli szak.

Két doktori iskolát létesítünk, ez a már említett intézményfejlesztési tervünkben is szerepel: az egyiket a közigazgatás- és államtudomány, míg a másikat – elsőként és egyedülként Magyarországon – a rendszertudomány területén – sorolja a rektor.

A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar a jövőben tehát kimondottan a parancsnoki és magasabb parancsnoki képzésre koncentrál, emellett az egyetem bonyolítja le a Honvéd Vezérkar által meghatározott különböző továbbképzéseket is; ezek rendszerét szintén átalakítják, igazodva a katonai vezetés által támasztott elvárásokhoz. Fontos megjegyeznünk azt is, hogy az NKE csak a honvédtisztek és a rendészeti tisztek képzése terén rendelkezik monopóliummal, a civil közigazgatás számára más felsőoktatási intézmények is képezhetnek – képeznek is – szakembereket.

A TOVÁBBKÉPZÉSBEN IS AZ ÉLEN

Az elmúlt hónapokban az egyetem négy karközi intézetet is létrehozott. A Nemzetbiztonsági Intézet két tanszékből – a katonai és a polgári nemzetbiztonsági tanszékből – áll, míg három tanszék alkotja a Katasztrófavédelmi Intézetet; az utóbbi alapvetően a katasztrófavédelmi, illetve a védelmi igazgatásnak a katasztrófavédelmi irányú szakjait gondozza, s szinte a teljes létszámát a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága adja.

A nemzetközi jogi és európai jogi tanszék, illetve a nemzetközi kapcsolatok és biztonságpolitikai tanulmányok tanszékét, továbbá a külügyi, diplomáciai jellegű továbbképzéseket lebonyolító – alapvetően a Külügyminisztérium szakmai irányítása alatt álló – Közigazgatási Nemzetközi Képzőközpontot foglalja magában a július közepén felállt Nemzetközi Intézet. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kartól ide került a Stratégiai Védelmi Kutatóközpont (SVKK), illetve az eddig a Közigazgatás-tudományi Karon belül működő Kínai Közigazgatás-, Gazdaság- és Társadalomkutató Központ is. Patyi András elmondta: terveik között szerepel az SVKK kutatási tevékenységének szélesítése, természetesen a szervezet eredeti funkciójának megővése mellett, vagyis az ott dolgozó szakemberek továbbra is készítik a szükséges elemzé-

seket a Honvédelmi Minisztérium számára.

Eddig kevés figyelmet kapott a Vezető- és Továbbképzési Intézet, pedig jelentősége korántsem elhanyagolható, hiszen tulajdonképpen ez a szervezőközpontja a közszolgálati és másodlagosabb továbbképzéseknek. Már öt szakirányú továbbképzési szakot alapított vagy újított meg ez az intézet, további négy felállítását pedig most készíti elő.

– A kormányzat határozott célja, hogy az államigazgatási és a közigazgatási munkakörök betöltéséhez szükséges képzettséket az NKE bonyolítsa le, vagy lássa el annak szakmai felügyeletét. Ennek megfelelően – a tervek szerint – a Vezető- és Továbbképzési Intézet feladata lesz a közigazgatási alap- és szakvizsgarendszer működtetése (tehát a képzés és a vizsgáztatás), a járási hivatalokban létrehozandó kormányablakok ügyintézőinek képzése, vizsgáztatása, valamint a tananyagfejlesztés. E képzések – számításaink szerint – mintegy 6000–6500 embert érinthetnek, az összes továbbképzést illetően pedig ez a szám 8000 körülül. A nagyságrendeket érzékeltetve: az egyetemnek 8000 hallgatója van, mellettük tehát legalább ugyanennyien for-

dulnak majd meg továbbképzési rendszereinkben – von mérleget Horváth József.

FONTOS AZ ELHIVATOTTSÁG

– Annyi embert kell képeznünk az államilag finanszírozott alapszakokon, amennyit a közszolgálat tud fogadni. Ismert, hogy a honvédségnél (akárcsak a Belügyminisztériumnál) nagyon komoly létszámtervezési rendszer van, amihez nekünk igazodni kell; röviden szólva, nem képezhetünk főlegesen szakembereket. Ugyanakkor vannak költségterítéses képzéseink is, amit azért fontos kiemelni, mert a már említett 4,7 milliárdos alapköltségvetésünk egy jelentős részét, 1,8 milliárd forintot, a

Az egyetem népszerűségét jelzi, hogy standját az Educatio-kiállításon nagy számú érdeklődő kereste fel.

Az egykori Ludovika-főépület a felújítás után ismét az oktatási szolgálatába áll.

saját bevételeknek kell kitennie, ennek az egyik forrása pedig a fizetéses képzés – mondja Patyi András.

Az NKE állományát jelenleg mintegy 820 fő alkotja, közülük közel félmillióan tartoznak az oktatói gárdához. Nagyságrendileg 1500 első évfolyamos kezdő meg tanulmányait össze az egyetemen, hozzájuk csatlakoznak még a továbbképzéseken részt vevők.

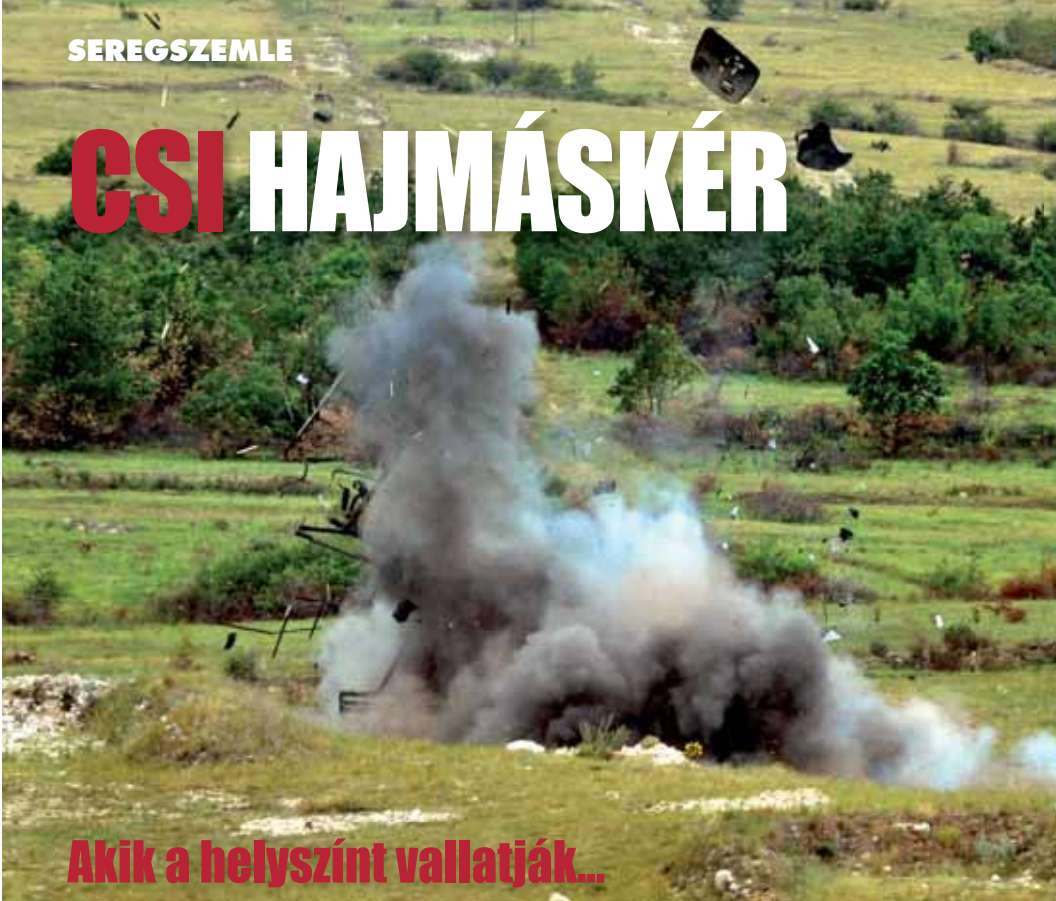
– Az a bizonyos hallgató-oktató arány, melyet nagyon hosszú ideig misztifikáltak a felsőoktatásban, nálunk tehát igen „rossz”, mert egy oktatóra viszonylag kevés számú hallgató jut. Ugyanakkor nem szabad arról sem megfeledkezni, hogy például éppen a katonai képzések rendkívül szakemberigényesek. Egyébként én azt gondolom, a kis létszámú csoportok az ideálisak, hiszen ekkor az oktató mindenkinek teljes tudást adhat át – mondja a rektor.

Patyi András úgy véli: helyes döntés volt az egyetemi integráció, hiszen egy hatékonyabban gazdálkodó felsőoktatási intézmény jött létre, s tevékenykedhet a haza szolgálatában – miként azt jelmondata is hirdeti. Legfőbb előnye mégis inkább az, hogy könnyebben végre lehet hajtani a profiltisztítást. Ebben az

egykori Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem fenntartója, a Honvédelmi Minisztérium jár élen, melynek alapvető célkitűzése, hogy a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar egy idő után tisztán csak a katonai képzésekkel foglalkozzon.

Az integrált intézményben zajló közszolgálati képzések színvonalát emeli például az is, hogy a civil közigazgatási szakos hallgatók látják azt a figyelmet, elkötelezettséget, hivatástudatot, ami a velük egyazon egyetemre járó egyenruhás hallgatókat jellemzi. A civil közigazgatásban nyilván senkinek sem kell kockáztatnia az életét, de akárcsak a hadseregnél és a rendvédelmi szerveknél, ott is minden munkálma töltött perc a köz szolgálatával telik, ezért fontos – a megszerzett tudásunk túl – a rendszeret és az elhivatottság.

CSI HAJMÁSKÉR

Akik a helyszínt vallatják...

Hajmáskér. A lőtérortonytól több száz méterre álló két öreg, platós ZiL-131-es teherautó életéből már csak alig egy-két óra van hátra. A végzet már az első ZiL mellett parkol, a „Tűzszerész” feliratot viselő Transporter jármű képében. A teherautó alvázára hamarosan jelentős mennyiségű robbanóanyag kerül, s a megfelelő pillanatban ezek segítségével roncs válik a most még aránylag egyben lévő teherautóból. Persze a tűzszerészek nem véletlenül pusztítják el a járművet úgy és ott, ahol és ahogyan ez megtörténik: nemzetközi tanfolyamot segít a szakembergárda és a plasztik robbanóanyag.

MI MARADT MEG?

Erről már Babos Sándor főhadnagy, az MH Altiszti Akadémia nemzetközi ki-

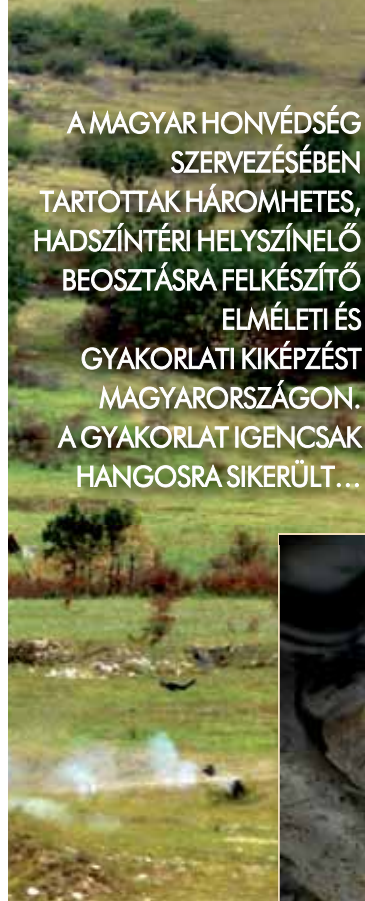

képző alosztályának helyettes vezetője, kiképzőtiszt mesél. A NATO szervezésében megrendezett Weapons Intelligence Team (WIT) tanfolyam speciális szaktudást ad a hallgatóknak, akik a három hét alatt azt tanulják meg, hogy miként kell tevékenykedniük, helyszínelniük egy robbantás, vagy bármilyen fegyver megtalálása esetén. Katonákról és nem rendőrökről beszélünk, így a tanfolyamra érkezőknek nincs ilyen ismeretük.

A nemzetközi tanfolyamra 16 hallgató érkezett, akiket négy csoport-

A MAGYAR HONVÉDSÉG SZERVEZÉSÉBEN TARTOTTAK HÁROMHETES, HADSZÍNTÉRI HELYSZÍNELŐ BEOSZTÁSRA FELKÉSZÍTŐ ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI KIKÉPZÉST MAGYARORSZÁGON. A GYAKORLAT IGENCSAK HANGOSRA SIKERÜLT...

Traulmann Balázs ❖ Fotó: Rácz Tünde

ba szerveztek. A Magyar Honvédség katonái mellett az amerikai, belga, brit, ír, jordán, lengyel, német, örmény és spanyol résztvevők mindegyike a „nulláról kezdett”. Ez nem véletlen, hiszen mint Babos Sándor kiemeli: nagyon fontos a magyar szervezők számára, hogy ezen a tanfolyamon bárki részt vehessen, akit ilyen beosztás betöltésére terveznek. Az itt végzett katonák alkalmasak lesznek arra, hogy helyszínelő beosztást lássanak el bármelyik hadszíntéren.

Az egyes képzési blokkok egymásra épültek. A tanfolyam első hét napján a „tanulók” gyakorlatilag egy olyan C-IED (nem hagyományos módon előállított és alkalmazott robbanóeszközök elleni tevékenység) képzésen vettek részt, ahol megkapták a szükséges ala-

1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred állománya nyújtott segítséget, szakértelmét és eszközeit felvonultatva. A 15 robbantási feladatot minden esetben házi készítésű robbanóeszközökkel végezték el, hiszen a hadszíntéren is döntő többségében ilyenekkel találkoznak majd a katonák.

NINCST KÉT EGYFORMA ESET

Hajmáskéren, a gyakorlati foglalkozás első napján, a robbantási foglalkozáson négy helyszínt alakítottak ki a kiképzők – a hadszíntereken tipikus robbantási eseteket modellezve. Ezekből kettő volt gépjárműrobbantás, a már említett plasztikus robbanóanyaggal. Itt a hadszíntereken jól ismert UVBIED-eket (Under

pokat. Ezekhez az információkhoz egyébként más tanfolyamokon is hozzájuthattak volna, de a feszített ütemű missziós felkészítésen részt vevőknek nem mindig jut idejük arra, hogy elvégezzék a speciális C-IED tanfolyamot is. Így a WIT-tanfolyamon kellett megtanulniuk, hogy milyen eszközökről van szó, hogyan lehet ezeket felosztani, csoportosítani, hogyan néznek ki, hogyan működnek. Eme ismeretek híján – egy robbantás után – nehéz lenne megmondani, hogy milyen eszköz robbant fel – teszi hozzá Babos főhadnagy. Az első héten mutatták be a különböző robbantások hatásait is. A bemutatókhöz az MH

Vehicle Borne Improvised Explosive Device – azaz mágnessel a gépkocsik alá helyezett robbanószerkezeteket) szimuláltak a kiselezett ZiL-eken. S hogy ez mennyire a mindennapokat jelenti, arra volt példa július eleje: egyetlen hét alatt két ilyen robbanószerkezet is jelentettek Pol-e Khomri környékén. Ebből az egyik felrobbant, a másikat sikerült hatástalanítani a magyar tűzszerészeknek még a működés előtt.

A járművek mellett a gyalogosan tevékenykedő katonákat, civileket is gyakran éri elrejtett robbanóeszközökkel végrehajtott támadás. Ebből is kétfélet mo-

delleztek Hajmáskéren. Az első helyszínen két 152 milliméteres tüzérségi lőszer volt elrejtve, míg a másik „utcában”, azaz a kövekkel beszűkített földúton három, egymástól néhány méterre elhelyezett, 82 milliméteres aknavetőgránát várta a robbantást.

A „BOMBAGYÁROS” NÉVJEGYEI

A négy robbantás nemcsak a tüzérszerek munkáját dicsérte, hanem a tanfolyam szervezőinek fantáziáját is: minden egyes robbantási feladathoz tartozott egy történet. A hétnapos elméleti képzést követő gyakorlati héten a csoportokra osztott hallgatók helyszíneltek, vizsgáldták – egymást váltva a robbantási helyszíneken. Minden egyes esemény kapcsolódott a „nagy helyzetképhez”, amit kielemeztek, feldolgoztak. Ha ezt jól csinálták, a gyakorlat forgatókönyve szerint a következő alkalommal, a következő robbantásnál kevesebb katona „halt meg”. Elemezve a helyszíneket, a nyomokat, a WIT-csoportok tanácsokat adtak az alegségeknél, amelyek a tanácsokat elfogadva, feldolgozva kisebb veszteséget szenvedtek el. A hétnapos gyakorlati képzés végső célja pedig nem más, mint a helyi „bombagyáros” azonosítása és elkapása – persze ehhez 9–10 helyszíni feladat sikeres végrehajtása szükségesítettett.

CSAPATMUNKA

Nem csak a hallgatók, a kiképzők is igazi nemzetközi csapatot alkottak. Babos Sándor főhadnagy mellett beosztottja, Kalányos György főtörzsőrmester képviselte a magyar színeket, míg a NATO részéről kijelölt vezető kiképző (aki civil szerződéssel rendelkező nyugállományú katona) az Egyesült Államokból érkezett. Rajta kívül egy-egy belga, ír és német katona dolgozott oktatóként a három hét során. A szakemberek nem egy NATO-parancsnokságon szolgálnak, hanem nemzetük hadserégében, esetleg egy kiválósági központban, s kifejezetten erre a tanfolyamra válogatták ki őket, szakértelmüknek köszönhetően.

Magyarország befogadó nemzetként (Host Nation Support) támogatja a nemzetközi együttműködést. A tanfolyam szakmai felelőse a Honvéd Vezérkar Kiképzési Csoportfőnöksége, de nagyon fontos megjegyezni – teszi hozzá Babos főhadnagy –, hogy azt nem egyedül az MH Altiszti Akadémia, hanem a Magyar Honvédség rendezte meg. Az együttműködést már a gyakorlati kiképzés első napja is bemutatta: a hajmáskéri löteret és a biztonsági őrséget a Bakony Harckiképző Központ biztosította, az egészségügyi biztosítást az MH 54. Veszprém Légtérellenőrző Ezred adta, az MH 1. Honvéd Tüzérsz-

és Hadihajós Ezred tüzérszereinek munkáját pedig már említettük. Az együttműködés tehát igazán szerteágazó.

LAPÁT, CSÁKÁNY, FANTÁZIA

A nap hősei persze a tüzérszerek voltak. Nem volt egyszerű a munkájuk, hiszen például a robbanószerkezetek elhelyezésénél ügyelni kellett arra, hogy a robbantás után elegendő nyom maradjon a kiképzésen részt vevő leendő helyszínelők számára. Nem az volt a cél, hogy a kráter elnyeljen mindent, így egy kilógó és a robbantás után megtalálható drót, a kicsit odébb elhelyezett érintőgyűjtő kötelező elem volt. S persze az alap: a biztonság, hiszen nem kevés robbanó-

anyagról volt szó. Minden robbantási feladatnál gondosan meg kellett tervezni, hogy mi és hova kerül, meddig repülhetnek el a repeszek, vagy éppen egy komplett teherautó-motorháztető – amelyet a torony biztonságából a saját szememmel is láthattam, amint pörögve távozik felfelé a robbantás füstfelhőjéből.

Az optimista tüzérszerek lapátot hoz, míg a rutinos csákányt – nem volt egyszerű a megfelelő mélységig beásni a kiszáradt, agyagos talajba a gránátokat. A környezetet is megfelelően kellett elrendezni: a siktórrá szűkülő afganisztáni utcát kövekkel jelezték a helyszínen. A négy robbantás után következett a helyszínelés: a négy csoport a négy helyszínen váltotta egymást, bizonyítékokat keresve, fényképezve, mérőszalaggal adatokat gyűjtve. Ha jól dolgoztak, akkor a cikk olvasásának időpontjában már a virtuális ISAF Grízterében csicsüli a képzésbeli bombagyáros.

A robot alkatrészei cserélhetők...

A GYEREKEK ÉS A FESZTIVÁLOZÓK SZÓRAKOZTATÁSÁRA IS KIVÁLÓAK A MAGYAR HONVÉDSÉGNEL HADRENDENBEN ÁLLÓ NEHÉZ ÉS KÖNNYŰ TŰZSZERŐSZROBOTOK. AZ IGAZI FELADATOT PERSZE NEM A VOLT VAGY AZ EFOTT LÁTOGATÓINAK JÓKEDVRE DERÍTÉSE JELENTI, HANEM A HADSZÍNTÉRI ÉLETMENTÉS.

Pető Gábor főtörzsőrmester az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Zászlóalj speciális tűzszerészeként már két misszióban is irányította az amerikai Northrop Grumman hadiipari óriáscég Remotec nevű leányvállalata által kifejlesztett és gyártott Andros F6A nehéz tűzszerőszrobotot. A második misszió alatt több mint 80 üzemórán keresztül dolgozott együtt a meglehetősen szögletes kiállítású, gumikerekes segítőjével.

S ez csak azt az időt jelenti, amikor a robot már a feladatot hajtja végre.

ÉVEK MUNKÁJA

Az embertől is függ, hogy valakiből mennyi idő alatt lesz biztos kezű specialista. Pető főtörzsőrmester négy éve foglalkozik már az Androsokkal, így ma – és persze a két afganisztáni misszió után – már nehéz lenne olyat kérni,

Trautmann Balázs ❖ Fotó: Galovtsik Gábor, Rácz Tünde és archív

resztül el kell képzelni, hogyan is néz ki az a terület, ahova a robotnak mennie kell. Memória, térérzékelő szükséges az eredményes és gyors munkavégzéshez. A környezetre is folyamatosan figyelni kell, hiszen ha a kezelő elfelejti, hogy egy árok mellett áll a robottal és elfordítja abba az irányba, akkor a gép az árokba beborulva megakad – és ekkor már a robot kiemelésének akcióját lehet szervezni, ami hadműveleti területen nem is olyan egyszerű feladat. Persze a

ANDROS F6A TÖBB MI

NT TESTŐR

Néha a messzeség miatt furfangra is szükség van. Például akkor, amikor a felderített improvizált robbanószerkezet helyszínéként egy GPS-koordinátát kap a tűzserész specialista. Ahhoz, hogy a robot pontosan a megadott helyre érjen, szükség van némi szigetelőszalagra és egy kézi GPS-vevőkészülékre. Ha a szalaggal a betáplált pontra irányított navigációs készüléket felerősítjük az Andros vázának megfelelő pontjára, majd elindulunk, akkor a kamerával pont le lehet olvasni a képernyőről, merre hány méter. A feladat megoldva, a robbanószerkezetet sikerült hatástalanítani.

INKÁBB EGY ROBOT

Bár drága eszköznek számítanak az Androsok, de munkaeszközök. Inkább egy robot robbanjon fel, mintsem bármelyik tűzserésznek essen baja, jegyzi meg a főtörzsormester. A robotok azért vannak, hogy megközelítsék a felderített robbanószerkezeteket, gyanús pontokat, majd ha valóban IED lapul ott, akkor ezeket szétszedjék, működésre alkalmatlanná tegyék. Ha eközben robbanás történik, akkor a robot alkatrészei cserélhetők, teszi hozzá Pető Gábor. Éppen ezért nem is kímélik a robotokat a hadszíntéren: az elsődleges cél, hogy lehetőleg robottal oldják meg a feladatokat. Ne a tűzserésznek kelljen odamenni. Egy profi kezelő majd-

rutinfogások mindenkinél külön-külön alakulnak ki. Az alapokat mindenki azonos módon kapja meg az oktatás során, s a gyakorlások, az afganisztáni éles feladatok végrehajtása közben alakul ki minden kezelő egyéni stílusa.

MESSZE, BIZTONSÁGBAN

Nem véletlen a távolság emlegetése: valóban akkor van biztonságban a tűzserész, ha a gyanús helyszíntől, a felfedezett robbanószerkezettől, lőszertől kellő távolságban tud dolgozni. Pető Gábor főtörzsormester egyéni rekordja a légvonalban 800–1200 méteres munkatávolság volt Afganisztánban. A robot, illetve a mobil ellenőrző és irányító alrendszer közötti adatkommunikációs rádiórendszer ennél jóval nagyobb távolságból is kapcsolatot teremthet, de ehhez már zavartalan rálátás szükséges az antennától a járműre.

nem minden feladatot meg tud vele oldani, köszönhetően a gyártó szerint több mint 30 kilogrammos emelőképességnek is.

Felteve, ha van áram. A kifejezetten nehéz terepek leküzdésére tervezett Andros számára szinte nincs lehetetlen, túl rossz terepviszony. Természetesen figyelni kell a robot méreteire, stabilitási helyzetére (főleg a teleszkópos kamerarendszer kinyújtott állapotában, megemelt futóművel). Amire még ügyelni kell, az a 24 voltos, zselés akkumulátorok állapota. A rendszer elektromos energiaigénye is függ persze az adott feladattól: négy órálól akár negyven percre is csökkenhet az üzemidő egy töltéssel, ha nehéz feladatot kap a robot, például a talaj ásását. Az akkumulátorok feszültségét a kezelő folyamatosan képes figyelemmel kísérni a vezérlőrendszer képernyőjén, s ha kell, az Andros viszsza gurul akkucserére. A robothoz egy pótakkumulátor jár, de még így is korlátozott az üzemidő. A tűzserészek „robothordozó” Cougarja rendelkezik ugyan megfelelő inverterrel az akkumulátor töltéséhez, de lassabban töltődik fel a lemerült egység, mint amilyen gyorsan szükség lehet rá ismét. S persze azt sem szabad elfelejteni, hogy az akkumulátorok élettartama sem végtelen, így teljesítményük egy idő után bizony csökken.

NEHÉZ TEREPRE TERVEZETT

Kétszázhat kilogramm tömege mellett, a bonyolultabb tűzserészfeladatok ellátása miatt kapta a „nehéz tűzserészrobot” besorolást az Andros F6A, illetve az Afganisztánban használt, továbbfejlesztett változata. A robot jellemzően a már megtalált robbanótestek, lőszerkezetek eltávolítását, s finom mozgású manipulátor-karjának köszönhetően akár szétszerelését is elvégzi. A manipulátor 277 centiméterre képes felnyúlni, előre pedig másfél méterig ér el. Gyakran a robbanószerkezetek egy-egy elemének roncsolásával is meg lehet akadályozni annak elműködését – van,

lenti, hogy a kárkerelő tűzserészek a Cougaron kívül csak a robot telepítését, beüzemelését végzik. Ekkor felkerülnek az Androsra a kerekek s betöltik a két, nagynyomású vágóberendezést is. Az összeszokott csapatban mindenki pontosan ismeri a saját feladatát, így a robot öt percnél rövidebb időn belül el is indulhat a helyszín felé.

A feladat végrehajtására már a páncélcélvedett szállítójárműből kerül sor, a képműnön keresztül figyelve és irányítva az Andros. Ha szükséges, a robotra szerelt hangszóval és mikrofonnal előszóban is lehet kommunikálni a helyszínen tartózkodókkal.

amikor finom mozgásra, van, amikor erőre van szükség. Az erő képviselője a robotra szerelt, két 20 milliméteres disruptor (nagynyomású vízzel dolgozó vágóberendezés) is, amelyek képesek szétroncsolni a robbanószerkezeteket.

A beépített, nappal és éjjel is használható, huszonhatszoros optikai és tizenkétszeres digitális nagyításra képes, körbe forgatható, 180 fokos szögben függőlegesen is mozgatható kamera-rendszere és 80 watt teljesítményű, mini halogén reflektorának köszönhetően képes az önálló felderítési feladatok végrehajtására is. A robot irányítását segíti a két futómű közé, előre beépített fekete-fehér kamera is.

Mint már szó volt róla, a feladat-végrehajtás nagy távolságból is lehetséges, köszönhetően a rádiós, kétirányú adatkommunikációs összeköttetésnek. Ez az afganisztáni mindennapokban azt je-

Mivel a tervezés során Irak és Afganisztán hadszíntere lebegett a tervezők szeme előtt, a robot vezérlőegységét, elektronikai egységeit por- és nedvességálló burkolat védi. A karbantartást segíti a moduláris felépítés, így nemcsak az Androsra szerelhető eszközök, kamerák cserélhetők könnyen, hanem a robot meghibásodott, esetleg megsérült elemei, alkatrészei is.

Akkor sincs semmi baj, ha a gumikereket éri sérülés: az Andros bütykös terepgumijain ekkor is képes mozogni, visszatérni a vezetési pontra a szükséges cseréért. Robustus kialakításnak köszönhetően az üzemelés utáni karbantartások, a kisebb javítások sem okoznak különösebb problémát a tűzserész specialistáknak. Komolyabb meghibásodások esetén pedig külső partnercég szállítja el a robotot a javításra.

FRONTKÓRHÁZ

A Krétán partra szálló különítmény tagjai, köztük az egészségügyi állomás katonái.

A hadszínterek magyar katonáorvosai (1.)

A KATONAORVOSLÁS TÖRTÉNETE – HÁBORÚS TÖRTÉNET. LAPJAIN
ÉRZELEMMENTES HARCTÉRI ÖSSZEGZÉSEK A FÁJDALOMRÓL, A HALÁLRAÓL,
AKKURÁTUS BESZÁMOLÓK AZ ORVOSOK, ÁPOLÓK ÉS MENTÉST SZERVEZŐ
SZEMÉLYEK KIMAGASLÓ TELJESÍTMÉNYEIRŐL, MÓDSZERTANI EPIZÓDOK
A MEGSÉRÜLT, MEGBETEGEDETT KATONÁK KIMENEKÍTÉSÉRŐL, ELLÁTÁSÁRÓL.
SOROZATUNKBAN ERRŐL OLVASHATNAK...

Rákosi Máttyás Hadikórház az észak-koreai Mangionde-ban, 1952 nyarán: „A szemben ülő katonák szeméből peregni kezdtek a könnyek. Magam is a könnyeimtől elhomályosult szemmel néztem őket, és arra gondoltam, hogy ez a jelenet az itt végzett munkám legnagyobb jutalma. Itt ülnek velem szemben a poklokat megjárta emberek, méghozzá keletiek, sárgák, tehát olyan emberek, akiknek a fájdalom, a testi szenvedés sokkal kevesebbet jelent, mint nekünk, európaiaknak. Olyan emberek, akiknek az érzelmi életét az arcukon a legkritikábban tudjuk leolvasni... És ezek az emberek most itt ülnek, és sírnak, mert én elmegyek!”

Az idézet az Add vissza az arcomat

című kötetből való. A szerző, dr. Zoltán János, a koreai háború idején „a magyar dolgozók által felajánlott összegből” létrehozott hadikórházban volt „missziós” sebész. Az észak-koreai kormány az 1950 nyarán éppenséggel általa kirobbantott fegyveres konfliktus elhúzódása miatt már nem csak friss sérültek ellátásához, hanem helyreállító műtétek elvégzéséhez is segítséget kért. S mivel Zoltán professzor már rendelkezett ilyen szakmai gyakorlattal, rá és egy ortopédsebétre esett a választás. Műtéteinek – kiváló emberi tulajdonságainak – olyannyira híre ment, hogy még délről is átszöktek hozzá abban reménykedve, hogy a magyar sebész „visszaadja arcukat”.

A búcsúzkodás egy háborús helyzetben könnyeket csalhat a legharcedzettebbek arcára is. De a „frontkórházak” orvosai, az ápolók, a sérültek és a betegek mentését szervezők ritkán hallgathatnak a szívükre. Nincs helyük az érzelmeknek, amikor már a fegyvereké a szó, és a katonák, a civilek tömegesen, egyszerre és egy helyen szenvednek sérüléseket, vagy épp járvány úti fel a fejét köztűtik. A sérültek, a harcban elesettek mielőbbi elszállításának – ahogy ma mondjuk: a műveleti terület kiürítésének – mindig határt szabott az orvostudomány, illetve a katonamedicina fejlettségi szintje, épp aktuális módszertana. A katonáorvoslás főszereplői hatalmas utat jártak be, míg kimunkálták egy-

egy új harctéri orvosi eljárást, kimentési, sérülésosztályozási és ellátási szisztémát. Ezen az úton volt egy kis lépés a koreai háború.

A dr. Diner Ottó orvos ezredes, a második világháborút megjárta sebész vezette első csoport a Phenjan közelében lévő Csungliwa faluban kezdte meg „érzelemmentes” misszióját. A „nép bölcs vezérérről” elnevezett kórház kiürített iskolákban kapott helyet, a vizet bivaly húzta szekerekkel szállították. A katonák és a civilek eleinte főként alsóvégtagi sérülésekkel érkeztek a kórházba, mert a fejükön, nyakukon, mellkasukon megsebesültek többsége a kimenekítés, az ellátás feltételeinek hiánya miatt a harc cselekmény helyszínén vagy a hosszan tartó szállítás közben életét veszítette.

– A szüntelen bombázások, a bizonytalan háborús helyzet miatt több helyen települt hadikórház 1953 júliusától, a fegyverszünet megkötésétől kezdve „békés üzemmódra” állt át, s a fennállásáig, 1957-ig 227 magyar, köztük úgy negyven „egyenruhás” dolgozott itt – ad rövid létszámjelentést dr. Svéd László nyugállományú orvos altábornagy, az MH Honvédkórház parancsnokának helyettese. – A kórházban – ahol a működés hét éve alatt összesen egymillió embert láttak el – kezdetben főleg sebészekre, műtőasszisztensekre, később pedig bel-

A cs. és kir. haditengerészeti egészségügyi matrózai.

gyógyászokra, tüdőgyógyászokra, szülészre és gyermekorvosokra volt szükség. A teljes anyagi-technikai felszerelést a magyarok biztosították, az utánpótlást is mi szállítottuk ki Szibérián, illetve Kínán keresztül. A „váltásokban” elkötelezett gyógyítók, később világhírnévre is szert tett orvosok voltak. Egyikük a közülünk tavaly eltávozott orvos ezredes, dr. Zoltán János professzor, a világszínvonalú plasztikai sebészet megteremtője volt, aki lövéstől, bombaszilánktól, gyakran napalmtól a fejükön, az arcukon, a kezükön megsérült embe-

rek százain végzett helyreállító műtéteket. És külön tisztelettel emlékezem meg a harmadik váltás vezetőjéről, a katonai traumatológia és ortopédia kiemelkedő személyiségéről, dr. János Györgyőről is, aki két évtizeden át, a '70-es évek végéig a honvédkórház mindenki által szeretett orvos vezérőrnagy parancsnoka volt.

A koreai háborúban is rendkívül nagy problémát okozott, hogy a sérültek későn kerültek el a különböző segélyhelyek-re, és először gyakran laikusok részvételével őket szakszerűtlen ellátásban.

A Rákosi Máttyás Hadikórház hetedik csoportja 1955-ben Sarivonban.

A sebesültek harcéri kimenekítésének egyik eszköze a Larrey-féle repülő lazarett volt.

A sérülések ezért gyakran jártak együtt maradandó, torzulások elváltozással. A nagyhatású lövedék, a repesz és a napalm okozta súlyos, roncsolásos sérülések helyreállítása különleges sebészeti technikákat követelt meg. A koreai hadszíntér gyakorlatilag ezért lett a rekonstrukciós sebészet „szülőhelye”.

Az Észak-Koreába kiküldött magyar egészségügyi csoportok levéltári dokumentumaiban nem olvashatunk műveleti területről, harcéri, légi kiürítésről, kü-

lönböző szintű ROLE-ellátásról. A „katonae-gészségügyi misszió” megnevezés sem volt még használatban akkoriban, akárcsak a fél évszázaddal azelőtti, krétai válságkezelő művelet magyar egészségügyi kontingensének esetében sem.

Történt, hogy 1896 tavaszán etnikai és vallási konfliktus alakult ki az Oszmán Birodalomhoz tartozó Kréta szigetének török és görög lakosai között. Néhány hónap múltán Canea városában felkelés tört ki, ahol a Monarchia konzulátusának

védelmében részt vevő magyar katonák a város török és görög negyedét kordonnal választották el, s így lettek ők a modernkori történelem első befekentartó missziójának tagjai. De a szolgálatnak katonaeorvosi epizódja is volt.

— Kevés írásos emlék maradt fenn a cs. és kir. 87. gyalogezred II. zászlójának krétai küldetéséről, annyit azonban tudunk, hogy a gyalogezred egészségügyi állomását egy bizonyos dr. Pavlecka főhadnagy, ezredorvos vezette, s az alatta szolgáló magyar egészségügyi katonák és partra tett egészségügyi matrózok is kiemelkedő szerepet játszottak a lakosság körében kitört malária leküzdésében – kommentálja az akkoriban tűzoltási hadműveletnek nevezett katonai fellépés egészségbiztosítási részleteit Svéd László. — Ugyanennek a gyalogezrednek a zászlóaljja vett részt később az első világháború kitöréséig tartó balkáni békemissziókban. Bár mindig is az alakulat katonáinak egészségügyi biztosítása volt az elsődleges feladat, a körülmények olykor közbeszól-

Egy első világháborús sebesültszállító hely, azaz Triage.

Az 1907-es koszovói misszió után száz évvel ismét szolgáltak magyar szakemberek menekülttáborokban, ezúttal Albániában.

tak. Koszovó tartományban például – ahol magyarok tartották fenn a rendet – a menekültek számának növekedése miatt 1907 körül táborokat állítottak fel, amelyek higiéniai állapotát az egészségügyi állomások katonaeorvosai és segítők ellenőrizték. A történelem olykor megismétli önmagát: mi, százegynéhány évvel később szolgáló katonaeorvosok, ápolók, a katonae-gészségügy különböző területeit képviselők a modernkori délszláv konfliktusok rendezésében, az albán menekülttábor egészségügyi és járványügyi biztosításában, a térség békés körülményeinek kialakítását szolgáló szövetségi és európai uniós műveletekben is részt veszünk.

A katonaeorvoslás háborús története éppúgy szól a fájdalomról és a halálról, mint a harcéri sebesültek és a betegek gyógyításába vetett hitről. Meglehet, az egykor volt elődök többnemzeti légi kiürítési képességre, előretolt, mobil, gyorsan felállítható ellátási helyekre, menekítő helikopterekre álmukban sem gondolhattak. Igaz, ott volt nekik a repülő lazarett.

Dominique-Jean Larrey – a Grande Armée főbőcséje – Bonaparte Napóleon szolgálataiban jelentős érdemeket szerzett a sebesültszállítás, a különböző sebészi módszerek tökéletesítésében. Névéhez köthető egy különösen fontos újítás, a repülő lazarett alkalmazása. Három sebeszből és egy ápolóból álló, kötszerrel ellátott, sebesültek szállítására alkalmas lovas egységeket, vagyis mozgó kórházakat szervezett. Így lehetővé vált, hogy a sérülteket már a harmezőn

ellássák. A sebesültszállításhoz eleinte kocsikkal málházták fel a lovakat, ám e megoldást hamarosan könnyű, jól rugózott kocsikkal helyettesítették. Larrey orvosi és szervezőtevékenységének is köszönhető, hogy a sebesült katonákat az elsősegély után igyekeztek mielőbb hadikórházakba juttatni. E kiürítési módszer a franciák Magyarországon, a győri csata után alkalmazták is.

Azt mondják a szakemberek: a katonaeorvoslás története éppúgy a háborúk története, mint az egyre újabb és újabb sérüléseket, egészségügyi károsodásokat okozó harci eszközöké. Hogyan is történt az, hogy a harcéri katonák életének megmentéséért, mielőbbi felépüléséért.

„A zalai lovasságnak jutott a feladat az insurgents ágyútegeit fedezni. Először nyugodtan meg kellett állniuk a helyüket a glédában, az elnézni, hogy sodorja el társaikat a bűgő ágyúteke. Kapitányuk, Foky Ferenc alól a lovat lötték ki; ezredesük, Kisfaludy fejről a csákót. Egy gránát odatalált egy löporos szekerekbe, s azt felrobbantotta. A löporláng egy insurgents tüzért egészen összepörkölt, s a két szemét kiégette. Azután pedig szembe kellett szállniuk az ellenük száguldó francia dragoynyosozreddel, melyet egy őrnagy és Lauriston tábornok fia mint kapitány vezényelt. A zalai lovasok voltak legrosszabbul fegyverkezve; soknak kardja sem volt, csak fokosa. De jó fegyver az, ha jó kézben van. Átíti a réz-

A napóleoni háborúk idején már a harcérien is nyújtottak elsősegélyt.

sisakot, amit a kard nem fog. A francia ezred kétszázhetven halott s tizenegy tiszt sebességgel vonult vissza: az őrnagyja is elesett. Odahaza aztán elmondták a franciák, hogy nem tudjuk, mi az a görbe? (a fokos); de nagyon rossz...” (A magyar nemzet története regényes rajzokban)

A sorozat következő részében is folytatódik az évezredek küzdelem a sebesült vagy beteg katonák életének megmentéséért, mielőbbi felépüléséért.

(Az illusztrációk közzétételéhez adott segítségért köszönet illeti dr. Ravasz István hadtörténet-szervezőt, valamint dr. Szilágyi Bélát, a Baptista Szeretetszolgálat főigazgatóját.)

LÉLEKGONDOZÓK

A tábori rabbinátus is Simicskó István parlamenti államtitkár közvetlen alárendeltségébe tartozik.

A KŐBALTÁTÓL ELJUTOTTUNK AZ ÚRRAKÉTÁIG, ÁM LELKI, SZELLEMI, ERKÖLCSI ÉLETÜNKET, ÉRZELMEINKET, KAPCSOLATAINK EMBERHEZ MÉLTÓ MEGÉRTÉSÉT ÉS GYAKORLÁSÁT ILLETŐEN, JÓCSKÁN VAN PÓTOLNI-ÉS TENNIVALÓNK A HADERŐBEN IS. MINDEZ NÉLKÜLÖZHETETLENNÉ TESZI A TÁBORI LEKÉSZI SZOLGÁLATOT, ANNAK KATOLIKUS, PROTESTÁNS ÉS ZSIDÓ SZOLGÁLATI ÁGÁT. SZOROZATUNKBAN EZÚTTAL A TÁBORI RABBINÁTUST MUTATJUK BE.

A tábori lelkész intézményének hivatalos, 1773-as megjelenését követően 1848-ban működni kezdett a Zsidó Tábori Lelkészség is. Előtte nem teljesíthettek katonai szolgálatot a zsidók, ám ekkor tömegesen álltak a szabadságharc mellé. Azután... De menjünk sorjában! Ebben segít magazinunknak dr. Köves Máté Slomó, a Honvédelmi Minisztérium Tábori Lelkészi Szolgálat (HM TLSZ) Tábori Rabbinátus szolgálati ágának főrabbija.

– 1848 számunkra is az egyik legfontosabb mérföldkő – mutat rá Köves Slomó –, hiszen több mint 135 ezren csatlakoztak az ekkor megszülető honvédség-

hez, s ettől fogva létezik magyar zsidó, és nem pusztán magyarországi. A másik mérföldkő, egyben identitásképző időszak a Monarchia hadserege s az első világháború, hiszen ismét nemcsak a zsidó katonák, katonatisztek nagy számaránya, hanem helytállása, nemzeti szerepe is kiemelkedő.

– **S természetesen a napjainkban létező Tábori Rabbinátus is ennek az önzonossági tudatformálódásnak a része.**

– Pontosan. Ebben a kormány és a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) 1994. január 11-i megállapodása hozott fordulatot: a vallásszabadság biztosítása mellett a zsidó tá-

Dr. Köves Máté Slomó

MAGYAR HONVÉD

bori lelkészetet is létrejöhett. Első vezetője dr. Frölich Róbert dandártábornok volt. A HM III. objektum után 2005-ben a Wesselényi utca 13.-ban (az egykori Déry-házban) kaptunk helyet, ahol már imaterem és könyvtár is működik. Mind ez nagyban elősegíti az identitásfejlődést, ami most megint előtérbe került nálunk is éppúgy, mint a Magyar Honvédségben, hiszen nagyon sok minden megváltozott s változik. A kötelező sorkatonai szolgálat eltörlése a TLSZ-re is kihatott, de a rabbinátusra még inkább. Még kevesebb zsidó katona szolgál a hadseregben, ami által még kevesebbet tudunk elérni. Ezért szükséges az újradefiniálás. Ehhez hozzátartozik a sokszínűség, amelynek egyik kifejezése, hogy a Mazsihisz mellett jelen van a másik jelentős magyarországi zsidó egyház, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) is, amelynek egyben jómagam vagyok a vezető rabbija.

– **Mi alapján határozzák meg újra önmagukat?**

– Ez sokféleképpen lehetséges, de ami a legfontosabb, s a honvédségre is igaz: az úgynevezett szimbolikus lépések köre. Én ebben a szimbolikus térben látom a rabbinátus fő feladatát. Tehát mi is magunkénak érezzük a nemzetet megtestesítő szerepet. Tevékenységünkben arra törekszünk, hogy ez az intézmény a közfigyelem fókuszában álljon, elismerésnek örvendjen. A lelki gondozás mellett képviseljük a vallásszabadság, a magyar nemzeti egység ügyét. A rabbinátus a magyar nemzeti identitás kifejeződése; léte jelképes üzenete a zsidóság be- és elfogadásának itthon és külföldön egyaránt.

– **Persze nem lehet csak erre leszűkíteni a Tábori Rabbinátus munkáját.**

– Alapvetően tartjuk a missziókat és a hidépítést – ezek úgy-úgy szintén beleilleszkednek a honvédségbe, ami nyilván nem csak a harcterőről szól. Szerepet vállalunk a nemzet- és történelemtudat formálásában, a nemzetépítésben, a külföldi kapcsolatok erősítésében.

– **Kérem, említsen példákat e szerzteágazó tevékenységrel!**

– Szívesen vállaltam a feladatot a rabbinátus munkájában, s roppant fontosnak vélem e szolgálatok híd- és hit-

Hende Csaba honvédelmi miniszter tavaly júliusban írt alá együttműködési megállapodást az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség vezetőjével.

építő munkáját, így a honvédelmi miniszterrel – még a 2012. március 15-i ki-nevezésem előtt – megbeszéltük, hogy elindítunk egy sorozatot, amely a magyar zsidóság számára a honvédelemben, a hadseregben betöltött szerepét mutatja be. Többek között ilyen volt az 1848-ról nemrég rendezett konferenciánk.

Meg kell említenem a hősi sírok ügyét is. Hende Csaba kezdeményezésére elkezdtük a Kozma utcai zsidó honvédsírok rendbehozatalát, ápolását. Legalább ilyen fontos a közös emlékezés a második világháborús zsidó munkaszolgálatosokra, amely szintén a magyarság és a zsidóság közös történelmének – igaz, szomorú – fejezete. Azt javasoltam, és a bűnösök és áldozatok felől közelítsünk ehhez, hanem teljes összetettségében nézzük. Egy konkrétum: az 1940-es évektől

több ízben kiadták azt magyar zsidó katonatisztek a neveket, kitiintéseket is tartalmazó Aranyalbumot, így mutatván meg a zsidó szerepvállalást az első világháborúban, válaszként a korabeli törvénykezés zsidóellenes vonulatára. Ezt a hagyományt fel kellene eleveníteni egy új kiadású Aranyalbummal, amellyel a munkaszolgálatban elpusztultaknak állítanánk közös emléket. Nem csupán ezt fogadta empátiával a miniszter, hanem azt a javaslatomat

is, hogy a Munkaszolgálatosok Országos Egyesülete (Muszoe) közreműködésével volt munkaszolgálatosok kapjanak ellátást a Honvédkórházban.

– **Említette a külföldi kapcsolattartást és építést...**

– Mivel a többi lelkészi szolgálattal ággal együtt a rabbinátus is az egyetlen manifesztációja az állam és az egyház kapcsolatának, így ennek a szolgálattal formának igen jelentős a szerepe és értéke külföldön is. E téren is sokat tudunk tenni, mivel a szövetségeken kívül kapcsolatban vagyunk az Izraeli Védelmi Erők Tábori Rabbinátusával is. A rabbinátus igyekszik Magyarországot és a Magyar Honvédség jó hírét terjeszteni, erősíteni határainkon kívüli is.

– **S akkor térjünk ismét hazra! Sokat járnak Totha Péter Joel rabbi társával vidéki helyőrségekre.**

– Óriási jelentőségűnek tartom ezt a sorozatot, mert az ott élő katonák közül sokan életükben először találkoznak rabbiakkal, s látják: mi is emberek vagyunk, hasonló emberi, társadalmi értékekkel vallunk. Felszabaduló ráébredésként élik meg, hogy a különbözőségek ellenére mennyi mindenben egyeznek a zsidó és a keresztény felekezetek, amelyek eredeti gyökerei az ókori judaizmusból származnak. Kiderül: egy értékrendet vallunk magunkénak, egy nyelvet beszélünk. Ez a legfontosabb a hadseregben is, és nem szabad engednünk, hogy az pusztán munkahellyé váljék, s hogy szétszakad az közösségi szövet.

MAGYAR HONVÉD

A vezető rabbinak, szolnoki látogatása alkalmával Lamos Imre dandártábornok, az MH Szolnok Helikopterbázis parancsnoka adott tájékoztatást.

A tábori rabbinátus az ember, a kultúra és a tudás tiszteletét vallja

EZ A VILÁG AKKOR VÁLHAT JOBBÁ, HA EGYMÁS MEGÉRTÉSÉT, ELFOGADÁSÁT ÁLLÍTJUK AZ EMBERI EGYÜTTÉLÉS, TISZTELET KÖZÉPPONTJÁBA, TEHÁT A KINYÚJTOTT KÉZ JELENTŐSÉGE FELMÉRHETETLEN – MONDTA TOTH PÉTER JOEL, A HONVÉDELMI MINISZTERIUM TÁBORI LEKÉSZI SZOLGÁLAT TÁBORI RABBINÁTUSÁNAK (HM TLSZ TR) VEZETŐ RABBIJA A VEZETŐ TÁBORI LEKÉSZÉK NEMZETKÖZI TANÁCSKOZÁSÁN TAVALY, PRÁGÁBAN, AHOL NYITÓIMÁRA KÉRTÉK FEL.

Az év elején Szarajevóban képviselte hazánkat, a magyar tábori lelkészeket, egyben a magyar zsidó katonákat. Mit mondott volna, ha nyitófóhászra kéri fel?

– Megismételtem volna a prágai gondolatot, mert az éppúgy érvényes volt 1848-ban, Löw Lipót, Einhorn Ignác vagy báró rimaszombati Hazai Samu zsidó származású honvédelmi miniszterünk idején (1910–1917-ben), mint manapság. Persze kiegészíteném a fentieket azzal, hogy nemcsak az Örökkévaló egy teremtményét kell látnunk, tisztelnünk a másik emberben, hanem meg kell látnunk benne önmagunkat is – így az igazi! Alapvető tételünket is itt említem: a katoná nem függetlenít-

heti magát az Örökkévaló törvényeinek etikai aspektusaitól még háborús helyzetben sem! S idetartozónak tartom a tudás tiszteletét és szétosztását is. Nekünk ez a feladatunk a rabbinátusban: afféle hídként szolgálni a jót legjobb tudásunk, képességünk szerint!

Ez kézzelfoghatóan azt jelenti, hogy mindazokat kívánjuk elérni, akik a hadseregben belül is szeretnék aktívan megélni hitüket, meggyőződésüket. Különösen igaz ez a missziót teljesítőkre. A kegyességi és hitélet szervezése, végzése, vizsgálat, esketés, temetés, sebesültek gondozása, jubileumok, szociális és karitatív munka, bizalmi fórum tölti ki tevékenységünk keretét.

Toth Péter Joel

De idetartozik a honvédszolgálatot teljesítő vallási és szakirodalommal történő ellátása is. Zsidó naptárt és számtalan kiadványt adunk ki.

Ezt ez idő szerint négyen végezzük, rabbiként Köves Slomó és jómagam. Mindketten a magunk hitközségi munkája mellett látjuk el a tábori szolgálatot. Én március 15-én vehettem át miniszteri kinevezésemet. Egyetértek Hende Csaba honvédelmi miniszter felfogásával, hogy közalkalmazotként dolgozzunk, és hogy mindkét szervezet (a Mazsihisz és az EMIH) legyen jelen a rabbinátus intézményében, mert ily módon megmutatkozik sokszínűségünk és egységünk. Igaz, nem

– Ez utóbbit illetően nincsenek adataink a létszámokról. S fontos tudni, ha valaki fel is fedi magát előttünk, hogy ő zsidó, mi ezt titoktartással kezeljük. A lelki megnyílás sem egyszerű, tehát olyan tábori lelkészi munkát kell végeznünk, hogy éljen a hit katonáinkban, ami erőt ad nekik, s melynek támaszával tovább tudnak lépni.

– A hit összetett alapérték is, amit a kultúra közvetíthet, erősíthet. E téren mit tud nyújtani a rabbinátus?

– A kultúra lehetőségeivel mi is élünk, hiszen közések a gyökerek az eredeti humuszt jelentő ókori zsidó kultúrával és hitvilággal. Ennek fundamentumán szervezünk számos ren-

kell védeni a népet, a földet! Ugye mennyire közös, milyen időszerű ma is? Így még inkább érthető, hogy a tábori rabbinátus hivatalosan a magyar nemzeti védelmi képességek fenntartásának szakágazatába, egyben a honvédelmi miniszter, illetve az általa átruházott jogkör révén a parlamenti államtitkár közvetlen alárendeltségébe tartozik. Számunkra különösen nagy jelentőségű volt a Tóra-tekercs ünnepélyes felavatása hagyományápolásunk jegyében, ami szintén fő feladataink közé tartozik.

– Életünk, kultúránk szükséges szereplői az ünnepek. Milyen alkalmi események, évfordulók vagy ezek keresztényi és zsidó változatai vonhatók be a rabbinátus tevékenységébe?

– Rendezvényeink közül kiemelném a széder ('rend') hágádá ('elmesélni') estét, ami a pézsach, a kivonulás ünnepe – terítet asztallal, asztali áldással, szédertállal, fejünként kötelező négy pohár borral stb. A széder az egyiptomi szabadulás, a zsidó törzsek néppé emelkedésének emlékező este. Lényege a zsidó nevelés magva: „meséld el fiaidnak!” A szédert már hagyományosan több éve együtt ünnepeljük a katonákkal; az idén ezen, nagy örömünkre, Fodor Lajos közgazgatási államtitkár is részt vett. A Hanuka csodáját is szívesen ismertetjük meg mindenki-vel, aki szeretettel és tisztelettel közeledik hozzánk. Bár a csoda a zsidósággal esett meg, fénye bera- gyogja az emberiséget.

Amikor az alegségekhez megyünk, fő kérdésünk, milyen lehetőségeik vannak előadásra, szeminariumra, közös ünnepre. Hiszen ezeken keresztül áramlanak az ismeretek, melyek a közlekedés apró „katonái”. Úgy vélem meg kell gátolnunk a kiüresedést. Ne feledjük a Talmud tanítását: mindannyiunknak dolgoznunk kell önmagunk formálásán! Ez az igazi adomány.

Toth Péter Joel a Szolnok helyőrségben települt alakulatoknál rendszeresített fegyvereket is megtekintette.

vagyunk sokan, a pénz sem a legtöbb, de minden jót kihozunk a szolgálati águnkból, a másik két szolgálattal ággal együttműködve. A Mazsihisz is mindenben támogatja a rabbinátust.

– A tábori lelkészet egyik kulcsa a kölcsönös bizalom. Mennyire nyílnak meg önök előtt a katonák, a zsidó katonák?

dezvényt, például a rabbinátus közreműködésével biztosítunk katonáknak (nyugállományúaknak is) zsinagógalátogatást. A VII. kerületi Wessselényi utca 13.-ban lévő rabbinátuson nyílik majd meg Szalay Krisztina képzőművészeti kiállítás, amely a bibliai harcművészetet jeleníti meg, hiszen már Mózes hirdette, hogy meg

MH Légierő Zenekar Veszprém

KATONÁS RITMUSBAN

JAZZ, MAGYAR KATONAZENE ÉS EGYHÁZZENE: EZ A HÁROM FŐ ELEME AZ MH LÉGIERŐ ZENEKAR VESZPRÉM REPERTOÁRJÁNAK. S HOGY MIKÉNT JÖN ÖSSZE E HÁROM, EGYMÁSTÓL ELÉGGÉ KÜLÖNBÖZŐ STÍLUS? ERRÓL IS MESÉL NEKÜNK AZ ALÁBBIKBAN KATONA JÁNOS ALEZREDES, A ZENEKAR MEGALAPÍTÓJA ÉS KARMESTERE.

Ezerkilencszáznyolcvanötödik frunk, Katona János éppen Egerben, a felderítőknel szolgál, amikor felkérés érkezik a Honvédelmi Minisztérium kulturális osztályáról: zenekart kell alapítani Veszprémbe, méghozzá különleges, újszerű gondolkodásmóddal. A karmester akkoriban civilben dixielandzenekarral lépett fel a különböző katonai alakulatoknál, érthető tehát, hogy rá esett a választás.

– Negyven sorkatonával alakult meg a zenekar. Szerencsére én magam választhattam ki őket, így aztán az akkori Zeneakadémia (ma Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem) jazz-tanszak hallgatóinak nyolcvan százaléka itt töltötte a sorkatonai szolgálatát. Nem véletlen tehát, hogy már 1987-ben európai szintű big band zenét játszottunk – emlékszik vissza a kezdetekre a karmester.

Akkoriban az ilyesmi teljesen rendhagyónak számított. Egyrészt katonazenekarként voltaképp könnyűzenét játszottak, ráadásul néhány évvel a rendszerváltás előtt amerikai eredetű könnyűzenét. A zenekar 1990-ben átkerült a második repülő- és légvédelmi hadtest állományába; Katona János és csapata számára ekkortájt nyílt meg az út két újabb irányba, a magyar katonadal és az egyházzene irányába. Felkutatták a korábban jó ideig nem hallott dalokat, katonadalokat, és eredeti hangszerelésben kezdték játszani, például az Erdély indulót, vagy a Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország kezdetű dalt is. Közben pedig egészen hihetetlen felkéréseket is kaptak.

– A rendszerváltás napjának környékén az akkori amerikai nagykövét megkérdezte: nem játszanánk-e a Glenn Mil-

MAGYAR HONVÉD

MAGYAR HONVÉD

ler Air Force Big Banddel közös koncerten. Rögtön körülnéztem, hogy merre is van a kandi kamera, mert azt hittem viccel. Aztán amikor megérkeztünk a Mátyás-templomba, láttuk, hogy komolyan beszélt. Mondanom sem kell: világszínvonalon játszottak – meséli Katona János.

Ez a közös koncert aztán újabb profifall gazdagította a zenekar tevékeny-

ségét, mert ezt követően az amerikai függetlenség napján már nem külföldről hoztak zenekart a követségre, hanem a veszprémieket hívták meg. Miként a délszláv válság idején is ők jártak ki a háborús övezetbe játszani, parancsnok-váltásokon és medálparádékon. Ezeken a napokon persze esténként koncerteket is adtak, amelyeknek sikerét az alezredes nemes egyszerűséggel csak az „örület”

szóval jellemezte. Az évek során az amerikai követség után sorban kapták a felkéréseket a hazánkban akkreditált más nagykövetektől is, így a különböző országok nemzeti ünnepén rendre ők szolgáltatták a (jazz) zenét.

A zenekar munkájának másik fontos része az egyházi kultúra népszerűsítése és régi hagyományainak felelevenítése. „Nincs annál szebb, amikor honvédeknek szentmisén és istentiszteleten játszik” – vallja a karmester, aztán a tőle megszokott impulzív stílusban máris témát vált, és a fegyveremi dalokról kezd beszélni. Ezt is külföldön látta először,

ahol a külföltele protokollrendezvények a himnusszal kezdődnek és az adott fegyveremi dallal érnek véget. Ami pedig a magyar katonai menetdalokat illeti, ezeket is „be kell tölteni” a magyar katonáknak a lelkébe: menetelés közben jó magyar katonanótákat kell énekelni – legalábbis a karmester szerint. Aki azt is nagyon szeretné, ha a Magyar Honvédségben végre magyar kürtjeleket használnának, mert most az alaki szabályzat előírta kürtjelek jó része külföldről származik.

A légierő zenekarának jelenlegi létszáma egyébként húsz fő és felépítését tekintve a tradicionális fúvószenekari hangszereket találhatjuk meg benne. Munkájuk annyira szerteágazó, hogy nem is beszélhetünk holtidőszakról: éves szinten legalább 170–190 fellépésük van, és idén sincs ez másképp.

– Terveink szerint ebben az évben még részt veszünk egy koncertsorozaton a határainkon túli, magyarlakta területeken. Emellett augusztusban, Balatonfüreden mutatjuk be Kéry Kitti, Oroszlán Szonja és Trokán Nóra közreműködésével azt a műsort, amely összeállítás az 1920-as évektől az 1960-as évekig terjedő időszak magyar slágereiből – avat be minket az esztendő további újdonságaiba Katona János.

HÚSZ ÉVEL EZEELŐTT KERÜLT ELŐ HORTHY ISTVÁN INASÁNAK, FARKAS GYÖRGYNEK – „A GYURINAK” – A KÉZÍRÁSOS HARCTÉRI NAPLÓJA. EZ AZ IZGALMAS ÉS HITELES DOKUMENTUM – EGY PEPITA FÜZET – „TESTKÖZELBŐL” LÁTTATJA A NAPRÓL NAPRA FELRÓTT ESEMÉNYEKET. FARKAS GYÖRGYNÉL JOBBAN KEVESEN ISMERHETTÉK HORTHY ISTVÁNT, HISZEN HOSSZÚ ÉVEKEN ÁT ÚGYSZÓLVÁN ÉJJEL-NAPPAL OTT VOLT MELLETTÉ.

Horthy István repülő főhadnagy tragikus halála

HADINAPLÓ

Lapozgatom az 1942 nyarán írt naplót. A kockás, pepita füzetben megőrzött rövid feljegyzések segítenek felidézni az akkori eseményeket. Ma is magam előtt látom mindazt, ami történt. Emberek, tárgyak, időpontok jelennek meg és kapcsolódnak láncban egymáshoz. A napló annak mond a legtöbbet, aki utóbb olvassa, és magyarázatot keres ilyen vagy olyan részletekre. De még a naplóró előtt is csak most világosodik meg több olyan összefüggés, amit akkor – fiatal fejjel és az események for-

gatáiban – nem látott meg, vagy fel sem tudott fogni.

Horthy István, 1942. február 19-e óta az ország kormányzóhelyettese, 1942. május 1-jén vonult be Szolnokra az 1. vadászrepülő-osztályhoz katonai szolgálatra. Bevonultatott engem is, és inasát. A vármegeházán laktunk, a főispán vendégeiként, de az ellátást a repülőterén kaptuk. Szombatoként hazamentünk a fővárosba, hétfőn mindig vissza Szolnokra.

Egy hónap múlva – mint a naplóból

Farkas György tartalékos honvéd Horthy István személyi inasa és a keleti fronton a tisztí szolgája volt.

látható –, június 5-én a földi részleggel útnak indultam a frontra. Vittem magammal minden olyan felszerelést – a gazdámét is –, amire a tábori életben szükség lehetett. A csomagokról, a tárgyakról, az eszközökről külön leltáram volt, hogy mindent gyorsan megtaláljak, amikor kell.

A gazdám csak egy hónappal később, július 2-án érkezett ki a repülőkel a hadszíntérre. Már nagyon vártam. Boldog voltam, amikor végre megérkezett. Akkor meg sem fordult a fejemben, hogy mit keres az ország második embere a fronton, az állandó életveszélyek között. Egy tartalékos főhadnagy a sok ezer közül, akik parancsnak engedelmessé válnak, végrehajtják a kapott utasításokat, a közkatonaikkal együtt helyt állnak, ahol kell. Harcolnak, bevetésre mennek, kockáztatják az életüket. Az életveszély a repülőknél szinte állandó. Nem is szólva a ronda fejehez Héjákrról, amelyek lezálláskor olyan könnyen felborulnak. Hány gép vágódott így át – köztük a gazdámé, Horthy István kormányzóhelyettesé is, aki benne ült – a hehehpupás, rossz tábori reptereken! És a bevetések, a valóságos harci cselekmények, amikor a szó valódi értelmében szembe kell nézni a halállal!

Most, fél évszázad múltán sem vagy nyugodni ez a gondolat. Miért kellett neki kimennie a frontra? Miért kellett úgy szólni közkatonaiként harcolnia – a nem egészen két hónap alatt több mint hússzor volt bevetésen –, és miért kellett lezuhania és meghalnia? Mindmáig gyanú-

Horthy István koporsója illovszkojében.

san tisztázatlan körülmények között. Mint kormányzóhelyettes, közjogi méltósága révén, magas katonai – tábornoki – ranggal is tarthatott volna szemlét a keleti fronton harcoló csapatoknál.

Hát hiszen értem én őt: tudom, hogy milyen szerény volt, és mennyire nem tűrte a kivételezést, és tudom, hogy mennyire szerette repülőársait, és hogy életét eljegyezte a repüléssel. Ott akart lenni velük a veszélyben is. De a döntés – amelyet bizonyára nem ő hozott meg – akkor is rossz volt. Hogyan lehetett Horthy Istvánt, akire az ország sorsát akarták rábízni azokban a nehéz időkben, hogyan lehetett őt ilyen helyre engedni?

Nagyon megértem Csukás Kálmán őrnagynak, a repülőosztály parancsnokának a lelkiállapotát. Valósággal összeroppant, amikor a szörnyű halálhírt meghallotta augusztus 20-án hajnalban,

ott a sátra előtt, félig öltözött. Ez a kiváló repülő és emberséges parancsnok, akit mindenki tisztelte és szeretett, s aki szoros bajtársi közösségben tartotta együtt a fronton is az egykori repülő sporttársakat, talán maga is felelősnek érezte magát a történetekért. Hiszen ő adta ki előző este a parancsot a felszállásra! Hátha még azt is tudta volna, hogy Jány Gusztáv vezéreztetéses, a 2. magyar hadsereg parancsnoka ugyanaznap közölte a kormányzóhelyettesével, hogy frontszögletét a repülőknél befejezte! (Talán a sors akarata volt, hogy Csukás Kálmán még azon a télen szintén hősi halált haljon a keleti hadszíntéren.)

Együtt mentünk ki vele a baleset hely-

színére, a lezuhant géphez, amelyben fogva maradt az ország kormányzóhelyettese, jobban mondva az, ami megmaradt belőle. A gép még füstölgött. Füstje, mint Káin áldozatáé, hosszú, álnok kígyó gyanánt tekerődzött a föld színén. Néztük, tehetetlenül. A gondolatok zakatoltak az agyunkban. Ez nem lehet igaz! Néztük, és nem értettük, mi történt. Lezuhant? De hogyan? A gép – a roncsalmaz – hason fekszik. Futóműve zártan allata. A felízott, deformálódott fémtömeg még nem hűlt le. Leföldelték. Délutánig nem lehet kibontani. Addig őrizni kellene. De ki nek? És kitől? Jönnék-mennek a hivatalosok, a kíváncsikodók. Magyarok és németek. Délután kibontás. Vizsgálat.

Azonosítás. Jegyzőkönyvvezés. Mindenki mást látott, és mindenki másképp látta és mondja el. Például Mészáros Rafael tizedes, a huszti zászlóaljtlól úgy látta, hogy a gép égvé szállt le. De őt ki se hallgatják. Csak az orvosi jegyzőkönyv megállapításai nem vonhatók kétségbe: az orvos szeme előtt ott a tetem, egy nem régen még élő ember összeroncsolódott, megégett darabjai, és a szörnyű leltárba sorra bekerül minden, ami még fellelhető belőlük. Ez itt a valóság. A többi mind csak képzelt. A pillanat töredékei alatt jól-rosszul látott részletek.

De mi lehetett a baleset oka? Mitől zuhant le a gép? Ezt a roncsot nem vizsgálták senki. A gép maradványait széjjelherdták. Nem őrizték meg, hogy később egy

Hétfen évvel a tragédia után, Szolnokon ismertették a halálos baleset lehetséges okait. A képen Magó Károly zászlós, Punka György repüléstörténeti kutató és dr. Ravasz István alezredes.

műszaki bizottság még tüzetesebben megvizsgálhassa alkatrészeiről alkatrésze, és próbáljon következtetni az okokra.

Mint utóbb kiderült, Horthy István a lezuhanása előtt kilötte a világító rakétát. Vajon mit akart jelezni? Hogy a gépe kormányozhatatlanná vált? Vagy a felderítőnek akarta jelezni, hogy nem tudja követni? Ki mondhatja ezt meg?

Körüljártuk a roncsot. Átnéztem a közvetlen környéket is. A gazdám koponyájának egy darabját megtaláltam a géptől 15–20 méterre a földön. Bőr és haj fedte. Velem volt a fényképezőgépem, felvételeket is készítettem a leföldelt roncsról. Kora délután aztán ismét odamentünk, s akkor kibontottuk. Segédkeztem én is a kiemelésnél. Borzasztó látvány volt az nekem. Mikor leemeltük a gép páncélját, amely egy kb. 20 milliméter vastagságú, félvális formájú, 100×120 centiméter nagyságú, eléggé súlyos lemez, előkerült a holttest. Ülő helyzetben volt. Fejét, a jobb homlokát széttroncsolta a jobb oldali géppuska. Innen lehetett az a koponyarab, amit a földön találtam. A jobb keze csonkja a kormányon, a bal a tetőajtó gombja felé. A lába ülőhelyzetben felhúva. Keze, lába megégtve. A karórája 5.07-kor állt meg. A ruhája kétoldalt leégett róla, csak amit a páncél és a föld takart, az maradt meg. A zsebében csak a zsebkése volt, hullacédula nem volt rajta, így a tárgyak és a felismerhetőség alapján jegyzőkönyvileg én azonosítottam.

A koporsó is elkészült, a nikolajevkai kórházból hozták. A holttestet úgy, abban az összegörnyedt állapotban elhelyeztük egy cinkoporsóban, s azt tettük be a fakoporsóba. A táborban ravataloztuk fel. Őrséget álltak a tisztek és a legénység. Koszorú és virág volt bőven. Mindenki meg volt illetődve, mindenki hallgatott.

Másnap, 21-én mentőautóval vittük a koporsót Sztarij Oszkolba, ahol rövid gyászszertartás után bevagonírozunk, és indultunk haza. A gyászmenet minden mozzanatáról terjedelmes beszámolókat közöltek az akkori újságok. Az ünnepélyes gyászszertartás augusztus 27-én délelőtt 10 órakor volt az Országház kupolacsarnokában. Én is ott voltam a feleségemmel a meghívottak között. A temetés ugyanaznap, csütörtökön volt Kenderesen, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra a gazdám, Horthy Istvánt, Magyarországi kormányzóhelyettesét. Ott nyugszik ma is.

Élő kapcsolat a múlttal

A KATONA
SZÁMÁRA MINDIG
TANULSÁGOS LEHET, HA
A HADTÖRTÉNET
FONTOS ESEMÉNYEINEK
HELYSZÍNEIN JÁRHAAT.

ÜZENET A DON-KANYARÓL

A katonának mindig is különleges élményt ad, ha a helyszínen hadtörténeti dokumentumok, korabeli térképek, terepvázlatok és tapasztalati jelentések, illetve visszaemlékezések alapján „azonosíthatja be” akár egy ütközet mozzanatait. A múltunk e sajátos tanulmányozása közben az ember nem tehet mást, enged az érzelmeinek, hiszen az adott helyen nagyapáink, dédapáink küzdöttek, s meglehet, hogy épp valamely ősrünk halt ott hősi halált. Valahogy így érzem ezt most, amikor véget ért az a doni expedíció, amelynek szerencsére tagja lehettem.

Az expedíció eredeti ötlete Varga Tamás rádióamatőről származik, aki Lázni Miklós András (továbbiakban: Rádiós) újságíróval együtt kezdte szervezni a túrát. Rádiós – aki „mellesleg” szintén megszolgált rádióamatőr (HASKDR Budapest Fővárosi Rádióamatőr Klub) – fejébe vette, hogy ha már kijut a Don partjára, akkor 70 év után megpróbálna köz-

vetlen rövidhullámú összeköttetést létesíteni egy, a parton felállított rádióállomás és a budapesti Hadtörténeti Múzeum udvarán telepített ellenállomás között. Az expedíció azonban csak részben szerveződött a rádióamatőrök szakmai berkein belül, mert ötletüket egy – a második világháborúval foglalkozó – internetes portálon keresztül kiterjesztették a 2. magyar hadsereg 1942/43-as harcai iránt érdeklődők szélesebb táborára. A szervezés oroszlanrészét Rádiós vállalta magára. Több hónapos előkészület után végül 14 fő jutott ki a Donhoz.

Természetesen egy ilyen nagyszámú vállalkozás nem mellőzhet bizonyos fokú támogatást sem. És nem is feltétlenül anyagi, sokkal inkább erkölcsi támogatásról van szó. Ennek érdekében Miklós megkereste a Honvéd Vezérkar főnökét, dr. Benkő Tibor vezérvezetővel azzal a kéréssel, hogy szeretne magával vinni néhány katonát is, akik segíthetnének a híradásban, a megfelelő

MAGYAR HONVÉD

színvonalú megemlékezések megtartásában, és a terepen végzett hadtörténeti munkában. Így kerültem én is a képbe, ami az utóbb említett terepmunkát illeti. A vezérkari főnöktől kapott „mandátumunk” úgy szólt, hogy ki-ki maga állja az utazással felmerülő költségeit, és tulajdonképpen civilként vesz részt az expedícióban. Sajnos a kezdeti három főből

– különböző, előre nem látható okok miatt – végül én maradtam az egyetlen katonán a csapatban.

Expedíciónk a céljait elérte: Rádiós-nak sikerült híradókapcsolatot létesítenie a budapesti ellenállomással, és bejártuk az egykori híres és hírhedt helyszíneket, jártunk az urvi és a secusceji szovjet hídfők körzetében. Voltunk a magyar és a szovjet katonai emlékhelyeken, ahol helyi barátainkkal együtt röttük le kegyeletünk az elesettek emléke előtt. Többen azzal a nem titkolt szándékkal is mentek el a rutkinói központi magyar katonai temetőbe, hogy a körzetben hősi halált halt rokonaink nevét megkeressék a márványtáblákra felvéssett több tízezer név között. Többeknek megadatott ez az élmény. Virágok és mécsesek kerültek a márványtáblák elé. Jártunk egykori magyar állásokban is, ahol a törté-

táj egyszerűen más arcot öltött. Az akkori harcok leírásai mellett, sok régi fényképet vittünk magunkkal. Az volt az érzésem, hogy a fotók és a dokumentumok a terepen szinte meglevele-
nek.

Furcsa érzések árasztottak el bennünket, mikor a Don krétafehér partszakadásánál az egykori állások félig betemetett árcai mentén bandukoltunk. Az egykori szovjet katonák, a dédapáink és nagyapáink egykori ellenségeinek fiaival és unokáival közösen elevenítettük fel a hajdanvolt eseményeket, s mindannyian éreztük, szellemileg és lelkileg sok mindent kaptunk egymástól. Lehet, hogy az expedíció tagjai és az őket segítő orosz emberek a jövőben talán egy kicsit nagyobb érdeklődéssel fogják olvasni a másik országból jövő híreket?

MAGYAR HONVÉD

Könyvjelző

Székely határőr
gyalogos

HIÁNYPÓTLÁS

MAGAZINUNK MÁRCIUSI SZÁMÁBAN NYILATKOZTA AZT HERMANN RÓBERT, HOGY BÁR SZÁMOS MUNKA FOGLALKOZIK A TÉMÁVAL, AZ 1848/49-ES FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC TÖRTÉNETÉBEN MÉG MA IS VANNAK FEHÉR FOLTOK. SÜLI ATTILA HADTÖRTÉNÉSZ, A HADTÖRTÉNETI MÚZEUM OSZTÁLYVEZETŐ-HELYETTESE MOST FELSZÁMOLTA AZ EGYIKET.

Suli Attila

MAGYAR HONVÉD

A nemzetőrség, a honvédség és a Kossuth-szabadsapat szervezése Erdélyben 1848-ban. Ezt a nem éppen rövid címet kapta Süli Attila nemrég megjelent monográfiája, amely az 1848/49-es forradalom és szabadságharc egyik kevésbé ismert fejezetét mutatja be. E témában gyakorlatilag alig voltak alapvető levéltári kutatást, joggal jegyzi meg tehát ajánlásában Hermann Róbert történész, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnokának tudományos helyettese azt, hogy Süli Attila könyve nagyban hozzájárul a további levéltári kutatások ösztönzéséhez, a romániai archívumokban lappangó újabb kéziratok feltáráshoz.

A szerző szerint az erdélyi hadsereg-szervezés történetének minden részletre kiterjedő feldolgozása azért is váratott ilyen sokáig magára, mert a hazai történettudomány képviselői az ottani szabadságharc „igazi korszakát” Bem megjelenéséhez kötötték, a korábbi eseményekkel, így az országrész elvesztésével nem szívesen foglalkoztak. Pedig az Erdély feladását (1848. november 15.) megelőző közel nyolc hónap meghatározó volt az önvédelmi harc szempontjából. Ekkor alakultak meg ugyanis a megyék, a városok és a székely székek nemzetőrségei, két honvédszázalój, továbbá a későbbiek folyamán reguláris

alakulatá formálódó Kossuth-szabadsapat. 1848 őszén ezek voltak a magyar kormány fegyveres támaszai Erdélyben, s szálltak szembe a császári haderővel, továbbá a román és szász felkelőkkel. Abban, hogy Erdély nem esett el korábban, a nemzetőrség, a honvédszázalok és a Kossuth-szabadsapat ellenállása is komoly szerepet játszott.

HATÁROKON ÁTIVÉLŐ
KUTATÁS

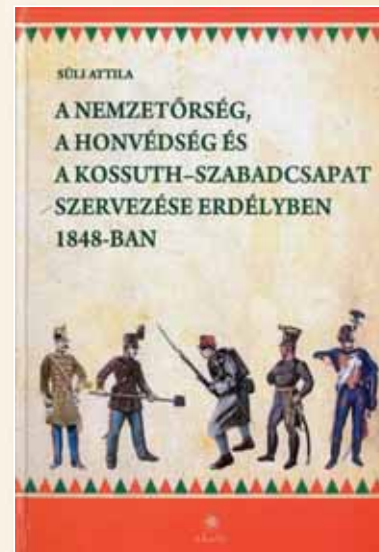
Süli Attila több mint egy évtizede foglalkozik az 1848/1849-es forradalom és szabadságharc erdélyi történetével. E témakört még egyetemi témavezetője, Hermann Róbert ajánlotta figyelmébe, nem véletlen tehát, hogy szakdolgozata – amely 2000-ben a Hadtörténelmi Közlemények hasábjain is megjelent – a nemzetőrség erdélyi szervezéséről szólt.

– A téma sokoldalúsága aztán arra sarkallt, hogy még mélyrehatóbban foglalkozzak a magyar kormány erdélyi hadsereg-szervezésével, s teljes egészében feldolgozzam annak 1848 tavaszán-őszén lezajlott folyamatait. Az elhatározást tett követte: hosszú kutatómunka eredményeként megszületett PhD-értekezésem, amelyet tavaly védtem meg, summa cum laude minősítéssel; ez a doktori disszertáció jelent meg most könyv formájában – avat be a részletekbe a szerző.

A történészek munkájuk során gyakran szembesülnek azzal a ténnyel, hogy a szabadságharc eseményeire vonatkozó iratanyagokat, forrásokat nem kizárólag Magyarországon őrzik, így kutatásaikat ki kell terjeszteniük más országok (elsősorban Ausztria, Oroszország és Románia) levéltáira is. Nem tett másékként Süli Attila sem, aki a Magyar Országos Levéltár és a Hadtörténelmi Levéltár forrásanyagának áttanulmányozása után Erdélyben, közelebbről Kolozsváron és Sepsiszentgyörgyön folytatta kutatását.

NEMZETŐRSÉG, HONVÉDSÉG,
SZABADCSAPAT

A könyv külön fejezetekben tárgyalja a nemzetőrség, a honvédség és a Kossuth-szabadsapat erdélyi felállításának kö-

rülményeit. A magyarországi városokban a már 1848 márciusának közepétől szerveződő nemzetőrség végleges formáját az 1848. évi XXII. törvénycikk határozta meg, amely vagyoni cenzus alapján szolgálatra kötelezett minden 20–50 év közötti férfit. Erdélyben viszont eleinte önkéntes belépőkkel alakultak meg a települések csapatai, hiszen az unió létrejöttéig a magyar kormányzat – hatáskör hiányában – ott nem rendelhetett el a kötelező szolgálatot.

Ugyancsak a XXII. törvénycikk előírásai teremtették meg a magyarországi honvédszázalok létrehozásának feltételeit. Az alakulatokhoz bárki önként csatlakozhatott, a vagyoni cenzust nem alkalmazták. Az anyaországi példa nyomán Erdélyben is megkezdődött a honvédség szervezése; eredetileg négy zászlóalj felállítását tervezték, ezek közül azonban 1848 őszéig csak kettő alakult meg.

Szintén az önkéntesség elvén alapult a Kossuth-szabadsapat, amelynek tagjait Kossuth-huszároknak is hívták; még maga Kossuth Lajos is ezzel a névvel illette őket 1848 szeptemberében írt levelében. Létrehozása egy politikai kompromisszum eredménye volt: augusztus közepén, a már két hónapja húzódo hadsereg-szervezési vitában az akkor a pénzügyminiszteri teendőket ellátó Kossuth engedett, cserébe megkapta a szabad-

csapatok állításának jogát. A politikus két hívének adott erre megbízást: Szalay Lászlónak az anyaországban, Berenczy Lászlónak pedig Erdélyben, pontosabban Székelyföldön. Ekkor már igen feszült volt a viszony a bécsi udvar és a magyar kormány között, s nem sok esély mutatkozott arra, hogy újabb honvédszázalok felállítására ad engedélyt a császár és király. Ezért volt szükség erre az új hadszerkezeti formára, hiszen a szabadsapat létrehozásához nem kellett uralkodói jóváhagyás.

A MUNKA NEM ÉRT VÉGET

A könyvből kiderül: a magyar kormányzat Erdélyben is komoly erőfeszítéseket tett a hadsereg-szervezés érdekében, a győzelmek azonban elmaradtak. Nem túli hálás feladat történetészkénti egy kudarccal teli időszakkal foglalkozni, Süli Attila mégsem bántódik emiatt.

– Kétségtelenül sokkal felemelőbb Erdély 1849-es történetét kutatni, mindazonáltal a vizsgált időszak is rengeteg tanulsággal és érdekességgel szolgált számomra. 1848 őszén a császári csapatok voltak fölényben, ráadásul őket támogatta Erdély román és szász lakosságának többsége. A magyar kormány nem tudott segítséget küldeni, hiszen erőt a főhadszíntéren, a Délvidéken és a Felvidéken is harcot vívtak az ellenféllel. Erdélyben tehát gyakorlatilag semmi esély nem mutatkozott a sikerre, ugyanakkor a szervező ellenállás nélkül az országrész sokkal korábban a császári erők ellenőrzése alá került volna – von mérleget a szerző, aki ugyan egy hiánypótló kiadványt tett le az asztalra, mégsem dől hátra.

– Az erdélyi hadsereg-szervezéssel kapcsolatos kutatásaimat kiterjesztem a szabadságharc második esztendejére is. Két stúdiumom már meg is jelent a témában; ezek a székely határőrszázalok, illetve a vadászcsapatok 1849-es történetét dolgozzák fel. Munkámhoz komoly segítséget nyújt a Magyar Tudományos Akadémia által nemrég odaítélt Bolyai János kutatási ösztöndíj, amely az elkövetkező három évben biztosítja kutatásaim pénzügyi hátterét – zárja a beszélgetést a történész.

(Az illusztráció Suli Attila könyvéből való.)

HAZÁMAT SZOLGÁLOM

Hende Csaba honvédelmi miniszter az MH Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Művelési Központ napja (július 1.) alkalmából a **Szolgálati Érdemjel bronz fokozatát** Vida Szűcs Hajnalka főhadnagynak;

a honvédségi egészségügyi dolgozók napja (július 1.) alkalmából a **Ba-bérkoszorúval Ékesített Szolgálati Érdemjelet** dr. Meglécz Katalin orvos ezredesnek, a **Szolgálati Érdemjel bronz fokozatát** dr. Reményi Ákos szerződéses orvos századosnak, Kovács Zoltán szerződéses zászlósnak, Szerencse Éva szerződéses főtörzsrörmesternek, a **II. osztályú Honvédelemért kitüntetett címet** prof. dr. Császár Albertnek, dr. Demeter Jánosnak, Szombati Istvánnak, a **III. osztályú Honvédelemért kitüntetett címet** Bagány Máriaának, **emléktárgyat** (ezüst viseletörténeti kiplasztikát) Tamás Sándor nyugállományú dandártábornoknak;

a harckocsizók napja (július 25.) alkalmából a **Szolgálati Érdemjel bronz fokozatát** Gégény Sándor főhadnagynak;

a magyar hadihajózás napja (július 25.) alkalmából a **Szolgálati Érdemjel bronz fokozatát** Bánki József szerződéses őrmesternek, Debreczeni Attila szakaszvezetőnek, Hanzelik Tamás szakaszvezetőnek, a **II. osztályú Honvédelemért kitüntetett címet** Hódos Jánosnak adományozta.

PÁLYÁZAT

A Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka pályázatot hirdet az EU Grúziai Megfigyelő Missziójában (EUMM) történő külföldi szolgálatteljesítésre, a misszió **2013. májusi** váltásával megüresedő, vezényléssel betölthető katonai megfigyelői beosztások ellátására, valamint az ENSZ Nyugat-Szaharai Választásokat Ellenőrző Missziójában (MINURSO) történő külföldi szolgálatteljesítésre, a misszió **2013. márciusi** váltásával megüresedő, vezényléssel betölthető katonai megfigyelői beosztások ellátására.

A pályázatok beérkezési határideje: 2012. augusztus 17.

További információk iránt az MH ÖHP Művelé irányító Főnökségen Horváth Péter mérnök őrnagynál (02-34-4881) vagy Racskó Gábor főtörzsrörmesternél (02-34-4871), az MH ÖHP Személyzeti Főnökségen Sebestyén Róbert zászlósnál (02-34-4437) lehet érdeklődni.

A pályázati felhívás és a jelentkezési adatlap a www.parbeszed.hm.gov.hu weboldalon (előzetes regisztráció után), illetve a KGIR+HRMS rendszer, kezdő oldal, személyügyi tájékoztató oldalon is megtalálható.

A KORONAŐRÖKRŐL

A Magyar Koronaőrök Egyesületének alelnöke, Haranghy Miklós az Országos koronaőrök és a koronaórség címmel nemrég megjelent kötetében tárja az olvasó elé a Szent Korona és a koronázási jelvények őreiről szóló, imponálóan precíz információit. Az országos koronaőrök, a Magyar Királyi Koronaórség parancsnokainak és legénységének életrajzai a magyar múlt fontos eseményei iránt érdeklődők számára hézgapótló olvasmányt jelentenek. A kötet mindemellett különleges azért is, mert lapjain olvashatjuk a koronázási ereklyék biztonsága feletti ma őrködő, e nemes szolgálatot tavaly májusban ismét átvett Honvéd Koronaórség tagjainak névsorát.

A Magyar Koronaőrök Egyesülete szívesen áll a könyv iránt érdeklődők rendelkezésére.

M. T. Gy.

KÜLÖNLEGES TANÉVNYITÓ

A debreceni Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Szakközépiskola és Kollégium különleges tanévnitóra készül. A civisváros és a Honvédelmi Minisztérium együttműködési megállapodása szerint a 9. évfolyamon két olyan párhuzamos osztályt indítanak a tanintézetben, amelynek tanulói elkötelezik magukat a katonai alapismeretek tantárgy felvétele mellett, s a katonai szellemiségű pedagógiai program keretében, formaruhát viselve tanulnak.

E tanévnitóra szeptember 3-án, délelőtt, az oktatásban kiemelkedő szerepet vállaló alakulat, az MH 5. Bocskai István Lovászdandár alakulóterén kerül sor.

Draveczki-Ury Ádám,
M. T. Gy.

IN MEMORIAM

2012. 06. 18. és 07. 13. között elhunytak:

Krnák János ny. ezredes (61), a Magyar Honvédség halottja
Págány István ny. ezredes (64), a Magyar Honvédség halottja
Dr. Lükő Dénes ny. alezredes (58), a Magyar Honvédség halottja
Dr. Kovács László ny. alezredes (86)
Marczis József ny. alezredes (68)
Németh István ny. alezredes (69)
Póka Imre ny. alezredes (83)
Tóth József ny. alezredes (84)
Vas István ny. alezredes (80)
Finta József ny. alezredes (63)
Nyíri Imre ny. alezredes (85)
Kiss Kálmán ny. alezredes (84)
Lits György Frigyes ny. alezredes (79)
Rébék Nagy Mihály ny. alezredes (80)
Varga Sándor ny. alezredes (79)
Baán Gyula ny. alezredes (81)
Mészáros Lajos ny. alezredes (82)
Orbán József ny. alezredes (72)
Kazup Zoltán ny. őrnagy (82)
Kovács Miklós ny. őrnagy (81)
Terbe József ny. őrnagy (83)
Tulézi István ny. őrnagy (81)
Farágó István ny. őrnagy (78)
Ludmann György ny. őrnagy (67)
Harsányi Géza ny. őrnagy (81)
Marosi Jenő ny. őrnagy (86)
Baksa István ny. őrnagy (53)
Berczi László ny. őrnagy (80)
Szakál János ny. őrnagy (53)
Dömötör Dezső ny. százados (85)
Fegyverneki János ny. százados (83)
Mészáros László ny. százados (49)
Fáror Imre ny. százados (71)
Szilágyi Sándor ny. százados (45)
Pálkás Andor ny. főhadnagy (79)
Klír Antal ny. főtörzszászlós (71)
Molnár Ferenc ny. törzszászlós (72)
Bors József ny. törzszászlós (64)
Kovács Gábor ny. törzszászlós (82)
Kozma Kálmán ny. törzszászlós (79)
Magyar Mihály ny. törzszászlós (73)
Friss László János ny. törzszászlós (56)
Kiss József ny. törzszászlós (64)
Szabó László ny. zászlós (57)
Demény Pál ny. zászlós (93)
Baranyai László ny. zászlós (71)
Antal József ny. zászlós (77)
Horváth Andor ny. zászlós (72)
Besenyei József ny. főtörzsrörmester (73)
Farkas Zoltán ny. főtörzsrörmester (59)
Varga Sándor ny. főtörzsrörmester (83)
Dr. Bugyi Endréné ny. közalkalmazott (82)
Gyurkovics Ferencné ny. közalkalmazott (91)
Kárpáti István Tiborné ny. közalkalmazott (67)
Kovács M. Lászlóné ny. közalkalmazott (82)
Fata Györgyné ny. közalkalmazott (61)
Kovács Józsefné ny. közalkalmazott (61)
Kovács György ny. közalkalmazott (79)
Tóth Lajosné ny. közalkalmazott (77)
Vigh János ny. közalkalmazott (81)

EMLEKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

YOUR DIGITAL MEDIA

your digital media
Dimag

A Magyar Honvéd kedvezőbb árú digitális változata előfizethető a www.dimag.hu weboldalon!

VÁLTSON DIGITÁLISRA!

interaktív tartalmak | folyamatosan bővülő kínálat | IPad, PC, Android

U // WWW.DIMAG.HU // WWW.DIMAG.HU // WWW.DIMAG.HU

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU

TISZTAVATÁS

KOSSUTH TÉR
AUGUSZTUS 20.

facebook.com/magyarhanvedseg

